INCE
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

UNIVERSITATEA DE STAT
DIN MOLDOVA
www.usm.md

ACADEMIA DE ȘTIINȚE A MOLDOVEI

Raport privind activitatea în cadrul Programului de Stat,
etapa 2022

20.80009.0807.38 „Evaluarea multidimensională și dezvoltarea ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsionării sectorului IMM în Republica Moldova”

Institutul Național de Cercetări Economice,
Universitatea de Stat din Moldova

Prioritatea strategică: **IV. Provocări societale**

Director de proiect: **VINOGRADOVA Natalia, dr., conf.cercet.**

20 decembrie 2022

Scopul proiectului:

Evaluarea multidimensională a ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în vederea impulsionării sectorului IMM în Republica Moldova

Scopul etapei anuale (2022):

INCE:

- Identificarea specificului ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional în Republica Moldova cu accent pe analiza componentelor cheie ale acestuia.

USM:

- Evaluarea impactului incubatoarelor de afaceri amplasate în universități asupra dezvoltării abilităților și competentelor antreprenoriale ale tinerilor (în baza chestionării).

Obiectivele etapei anuale:

INCE:

1. Monitorizarea indicatorilor dezvoltării sectorului IMM.
2. Evaluarea specificului principalelor componente ale ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional.
3. Monitorizarea politicilor de stat, care reflectă ecosistemul antreprenorial
4. Realizarea celei de-a doua chestionări a antreprenorilor, prelucrarea, analiza și generalizarea rezultatelor acestei chestionări.

USM:

1. Realizarea chestionării privind evaluarea rezultatelor în dezvoltarea abilităților și competențelor obținute în cadrul educației antreprenoriale.
2. Analiza rezultatelor obținute în baza sondajului;
3. Argumentarea necesităţii activității incubatorului universitar în cadrul educației antreprenoriale în vederea formării abilităților și competențelor viitorilor antreprenori.

Rezultate preconizate, etapa 2022 (1)

INCE:

1. A monitoriza indicatorii dezvoltării sectorului IMM:
- indicatorii privind înregistrarea și radierea întreprinderilor;
- indicatorii privind demografia întreprinderilor;
- indicatorii privind numărul agenților economici, declarați în stare de insolvabilitate;
- indicatorii dezvoltării IMM-urilor după mărimea întreprinderilor;
- indicatorii dezvoltării IMM-urilor pe genuri de activitate;
- indicatorii dezvoltării IMM-urilor pe regiuni economice;
- indicatorii privind patentele de întreprinzător.

2. A elabora prognoza principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova pentru anii 2022-2025.

3. A evalua specificul principalelor componente ale ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional:
- analiza calitativă și cantitativă aprofundată a inovațiilor,
- analiza calitativă și cantitativă aprofundată a capitalului uman și a culturii antreprenoriale,
- analiza calitativă și cantitativă aprofundată a instituțiilor de susținere a antreprenoriatului,
- analiza calitativă și cantitativă aprofundată a condițiilor de piață și rețelelor de afaceri, inclusiv evaluarea performanței exporturilor moldovenești,
- analiza calitativă și cantitativă aprofundată a accesului la finanțare.

4. A monitoriza politicile de stat, care reflectă ecosistemul antreprenorial.

5. A realiza cea de-a doua chestionare a antreprenorilor:
- a modifica chestionarul elaborat,
- a realiza chestionarea,
- a elabora și prelucra baza de date, creată în baza chestionării,
- a analiza și generaliza rezultatele chestionării antreprenorilor.

Rezultate preconizate, etapa 2022 (2)

USM:

1. A elabora metodologia realizării chestionării studenților și cadrelor didactice (studiu de caz în cadrul USM);

2. A organiza procesul aplicării și realizării chestionarului pentru evaluarea rezultatelor în dezvoltarea abilităților și competențelor obținute în cadrul educației antreprenoriale;

3. A realiza procesul aplicării chestionarului pentru cuantificarea percepției profesorilor din învățământul superior privind crearea incubatorului universitar și percepția privind creșterea competențelor antreprenoriale ale studenților în cadrul incubatorului universitar;

4. A prelucra (tehnic) rezultatele obținute din cadrul chestionarelor elaborate pentru studenții și cadrele didactice din cadrul USM;

5. A analiza rezultatele obținute în baza sondajului și a elabora concluziile și recomandările, orientate spre necesitatea activității incu-batorului universitar în vederea formării/ dezvoltării abilităților și competentelor antreprenoriale ale tinerilor antreprenori.

Rezultatele principale obținute în anul 2022, *INCE*

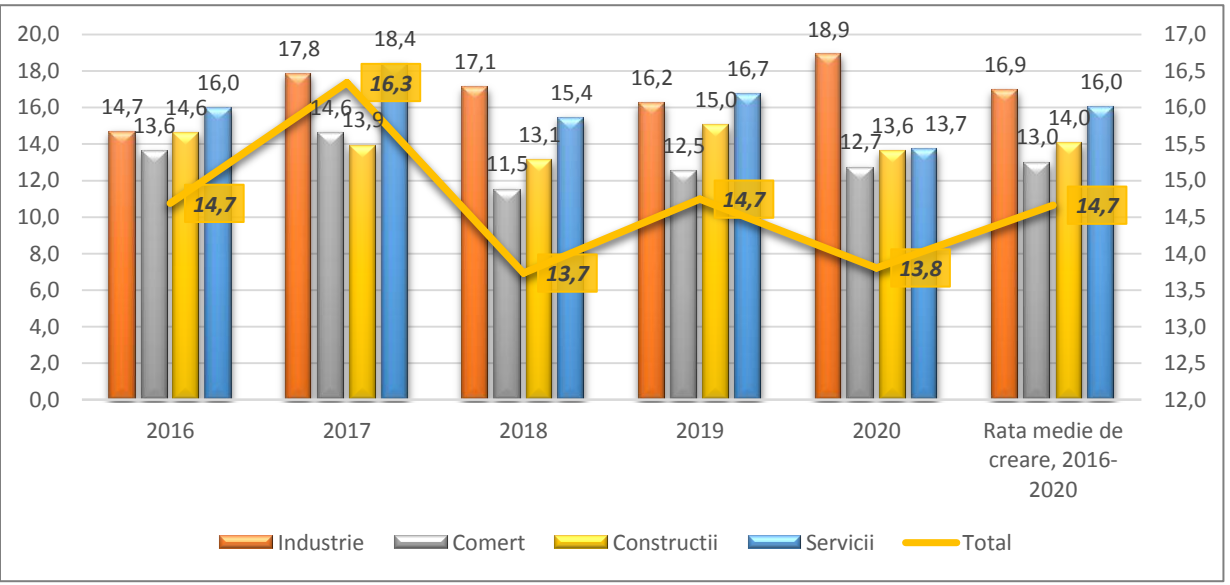
Obiectivul 1. Monitorizarea indicatorilor dezvoltării sectorului IMM

Au fost calculați și monitorizați principalii indicatori ai dezvoltării sectorului IMM în Republica Moldova în contextul dezvoltării antreprenoriatului:

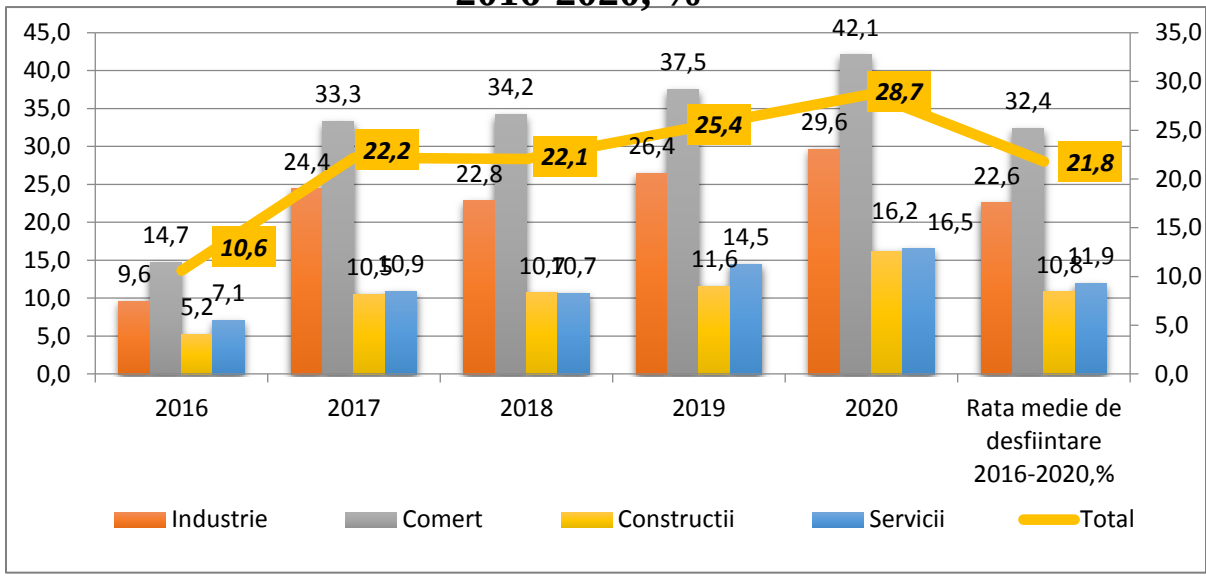
- ✓ Au fost monitorizați indicatorii privind înregistrarea și radierea întreprinderilor (conform datelor Camerei Înregistrării de Stat).
- ✓ Au fost monitorizați indicatorii privind demografia întreprinderilor.
- ✓ Au fost monitorizați indicatorii privind numărul agenților economici, declarați în stare de insolvabilitate (conform datelor Serviciului Fiscal de Stat)
- ✓ Au fost monitorizați indicatorii dezvoltării IMM-urilor (numărul întreprinderilor, numărul de salariați, volumul veniturilor din vânzări, rezultatul financiar până la impozitare) după mărimea întreprinderilor.
- ✓ Au fost monitorizați indicatorii dezvoltării IMM-urilor (numărul întreprinderilor, numărul de salariați, volumul veniturilor din vânzări, rezultatul financiar până la impozitare) pe genuri de activitate.
- ✓ Au fost monitorizați indicatorii dezvoltării IMM-urilor (numărul întreprinderilor, numărul de salariați, volumul veniturilor din vânzări, rezultatul financiar până la impozitare) pe regiuni economice.
- ✓ Au fost monitorizați indicatorii privind patentele de întreprinzător.

Monitorizarea indicatorilor dezvoltării antreprenoriatului în Republica Moldova

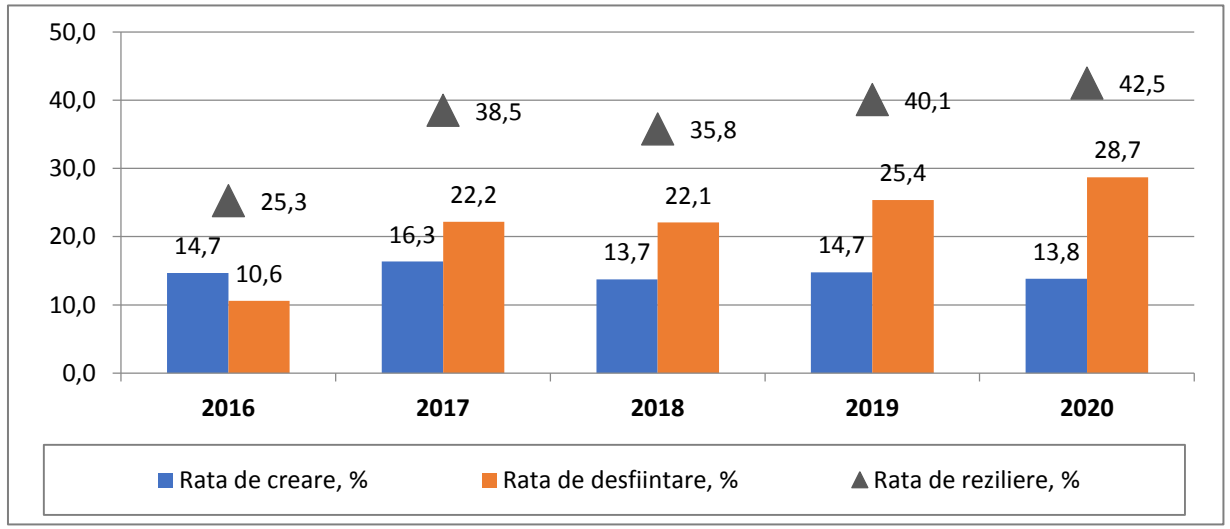
Rata de creare a întreprinderilor pe sectoare economice, 2016-2020, %

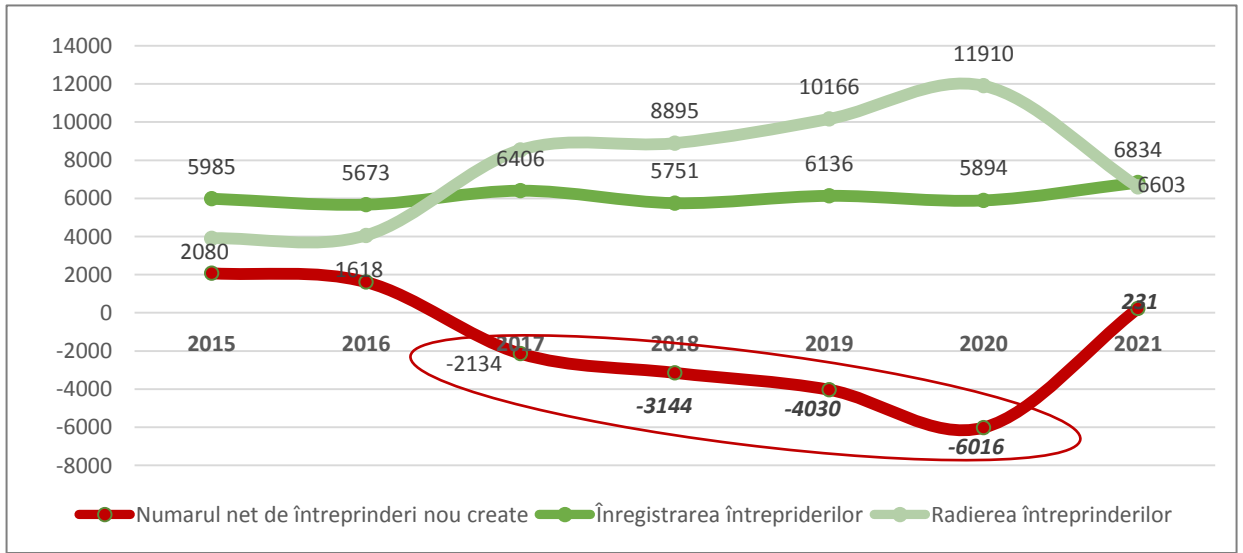
Rata de desfiinţare a întreprinderilor pe sectoare economice, 2016-2020, %

Rata de creare, desfiinţare şi reziliere în anii 2016-2020, %

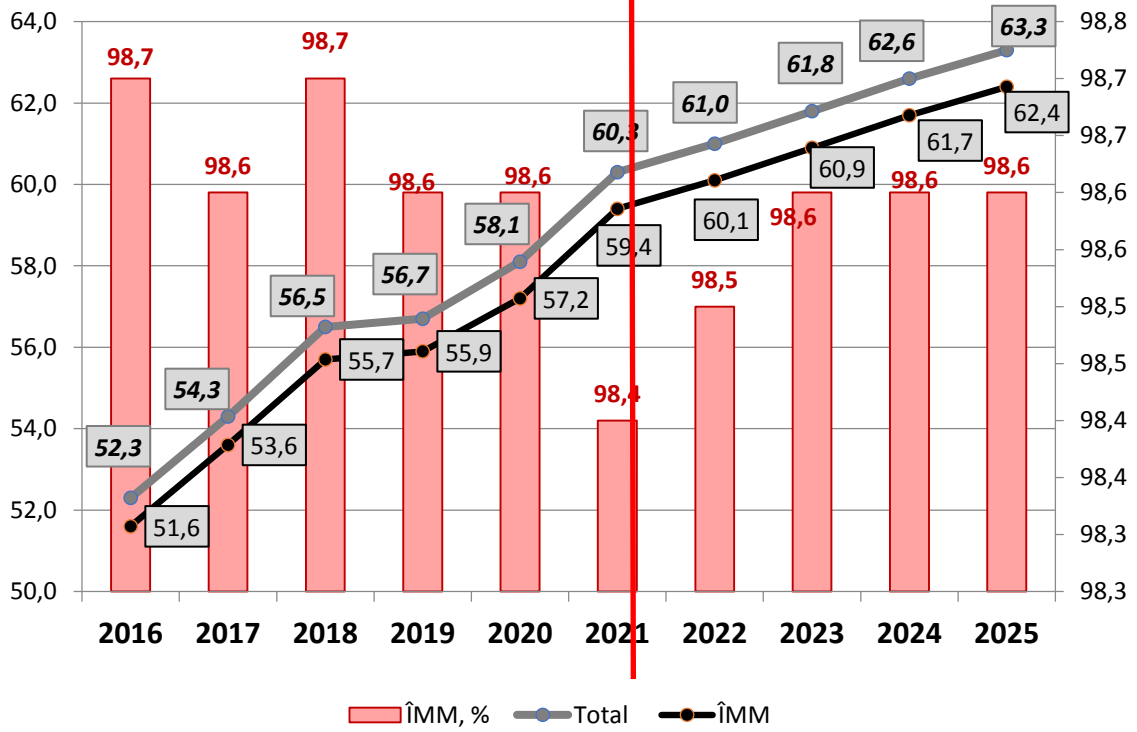
Evoluţia înregistrărilor şi radierilor din Registrul de Stat şi a numărului net de întreprinderi nou create în perioada 2015-2021

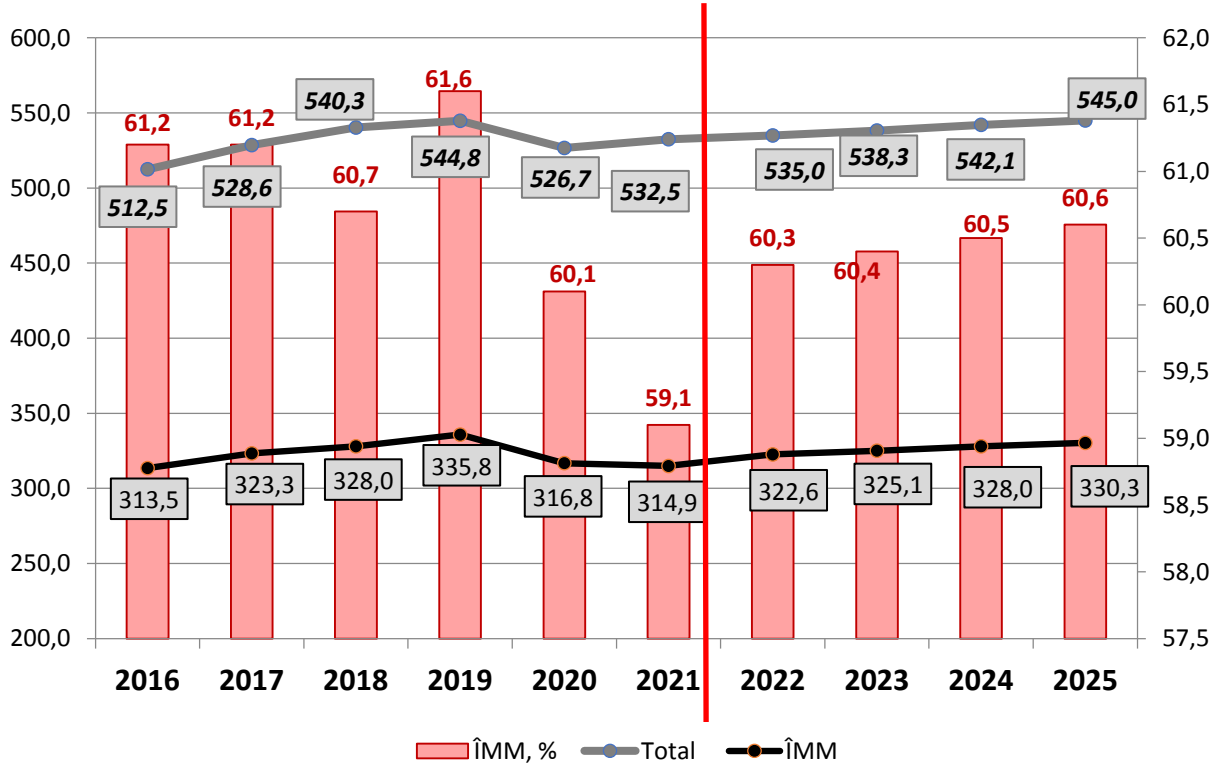
• A fost elaborat un nou bloc „Credite IMM” pentru modelul de prognoze pe termen mediu a principalilor indicatori ai sectorului IMM în Republica Moldova.
•A fost elaborată prognoza principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova pentru anii 2022-2025:

…Prognoza principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova pentru anii 2022-2025 (1)

Numărul de întreprinderi, mii unitati

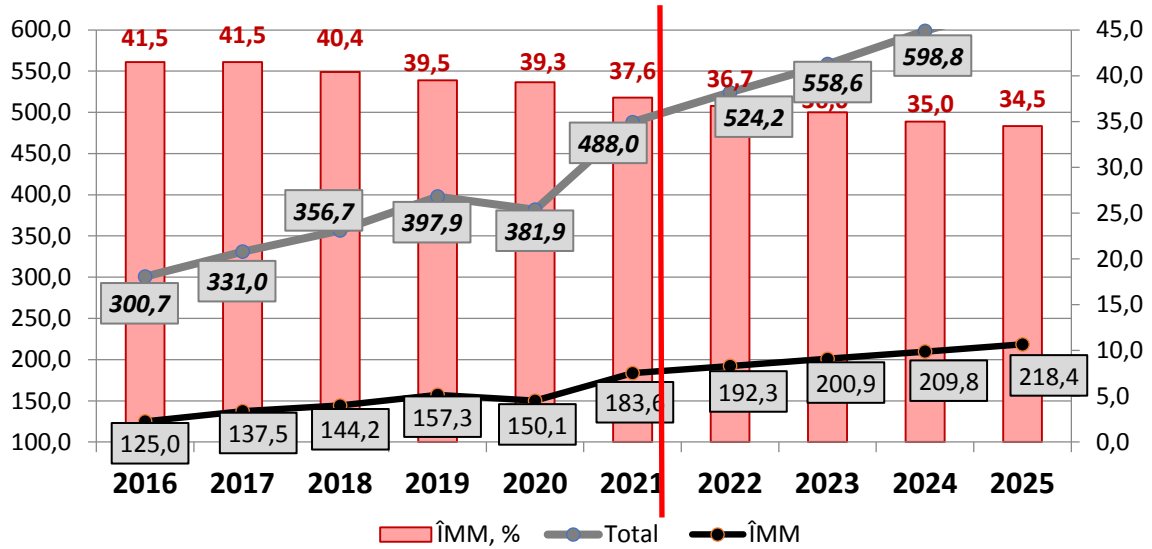

Numărul de salariaţi, mii pers.

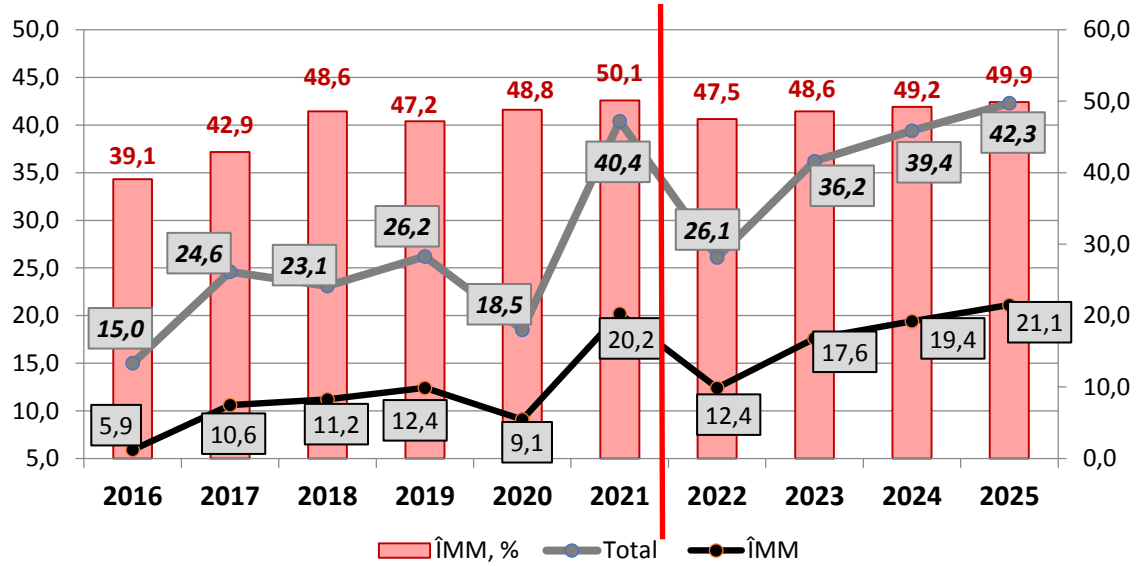

…Prognoza principalilor indicatori ai sectorului IMM pe termen mediu în Republica Moldova pentru anii 2022-2025 (2)

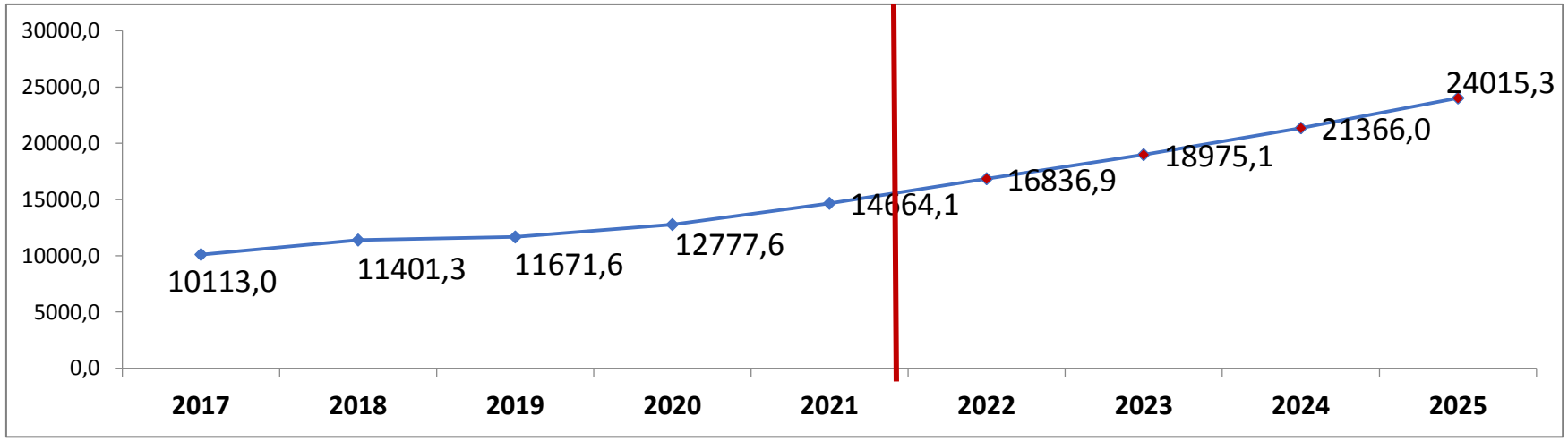
Venituri din vânzări, mrd, lei

Profit(+), pierderi(-) până la impozitare, mlrd. lei

…Prognoza volumului creditelor acordate ÎMM, mil. lei

Rezultatele principale obținute în anul 2022, *INCE*

Obiectivul 2. Evaluarea specificului principalelor componente ale ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional.

A fost evaluat specificul principalelor componente ale ecosistemului antreprenorial la nivel național și regional:

✓ A fost efectuată analiza calitativă și cantitativă aprofundată a **inovațiilor**.

1. Privire de ansamblu asupra cadrului legislativ și documentelor de politici de susţinere a inovării – la nivel național și regional.
2. Analiza activității de inovare a întreprinderilor (în baza datelor statistice).
3. Poziția Republicii Moldova în clasamentele internaționale, care se referă la inovare.
4. Calcularerea indicatoriilor care caracterizează componenta ecosistemului antreprenorial „Inovațiile”.
5. Elaborarea unor recomandări privind impulsionarea dezvoltării activității de inovare a întreprinderilor.

✓ A fost efectuată analiza calitativă și cantitativă aprofundată a **capitalului uman și a culturii antreprenoriale**.

1. Analiza documentelor de politici necesare pentru evaluarea capitalului uman și culturii antreprenoriale.
2. Principalii indicatori privind capitalul uman și cultura antreprenorială disponibili pentru Republica Moldova și sursele de identificare a acestora.
3. Analiza calitativă și cantitativă aprofundată a capitalului uman:
   3.1. în baza clasamentelor internaționale.
   3.2. în baza datelor statistice ale autorităților publice naționale.
4. Analiza calitativă și cantitativă aprofundată a indicatorilor ce caracterizează cultura antreprenorială.
5. Elaborarea propunerilor pentru a aborda provocările privind dezvoltarea capitalului uman și a unei culturi antreprenoriale din Moldova.

✓A fost efectuată analiza calitativă și cantitativă aprofundată a **instituțiilor de susținere a antreprenoriatului**.

1. Analiza contribuției principalelor instituții de stat participante în susținerea și dezvoltarea afacerilor.
2. Participarea organismelor internaționale în susținerea sectorului de afaceri.
3. Contribuția sectorului asociativ și de business-consulting în dezvoltarea afacerilor.
4. Calcularerea indicatoriilor care caracterizează componenta ecosistemului antreprenorial „Instituțiile de susținere a antreprenoriatului„.
5. Elaborarea unor recomandări privind dezvoltarea instituțiilor de susținere a antreprenoriatului în Republica Moldova.

✓A fost efectuată analiza calitativă și cantitativă aprofundată a **condițiilor de piață și rețelelor de afaceri**.

1. Analiza documentelor de politici necesare pentru evaluarea condițiilor de piață și rețelelor de afaceri.
2. Analiza calitativă și cantitativă aprofundată a condițiilor de piață și rețelelor de afaceri:
   - în baza clasamentelor internaționale.
   - în baza datelor statistice ale autorităților publice naționale.
3. Calcularerea indicatoriilor care caracterizează componenta ecosistemului antreprenorial „Condițiile de piață și rețelele de afaceri”.
4. Elaborarea propunerilor pentru a aborda provocările privind dezvoltarea condițiilor de piață și rețelelor de afaceri din Moldova.

✓A fost efectuată analiza calitativă și cantitativă aprofundată a **accesului la finanțare**.

1. Facilitarea accesului la finanțare în documentele de politici.
2. Analiza indicatorilor principali privind finanțarea IMM-urilor în Republica Moldova:
   -la nivel național
   -la nivel regional
3. Analiza indicatorilor ce caracterizează accesul la finanțare în baza clasamentelor internaționale.
4. Analiza SWOT a componentei Accesul la finanțare.
5. Elaborarea unor recomandări privind facilitarea accesului IMM-urilor la finanțare.

✓A fost efectuată evaluarea performanței **exporturilor moldovenești**.

1. Analiza principalelor tendințe ale comerțului exterior cu bunuri și servicii, începând cu anul 2010.

2.Analiza evoluției exporturilor prin prisma marjelor intensivă, extensivă, calitativă și de sustenabilitate.

3. Analiza modificărilor produse în structura exporturilor de bunuri după semnarea Acordului de asociere cu UE în vederea evaluării creșterii intensității acestora în tehnologii, ceea ce reprezintă un indicator al îmbunătățirii exporturilor pe dimensiunea calitativă.

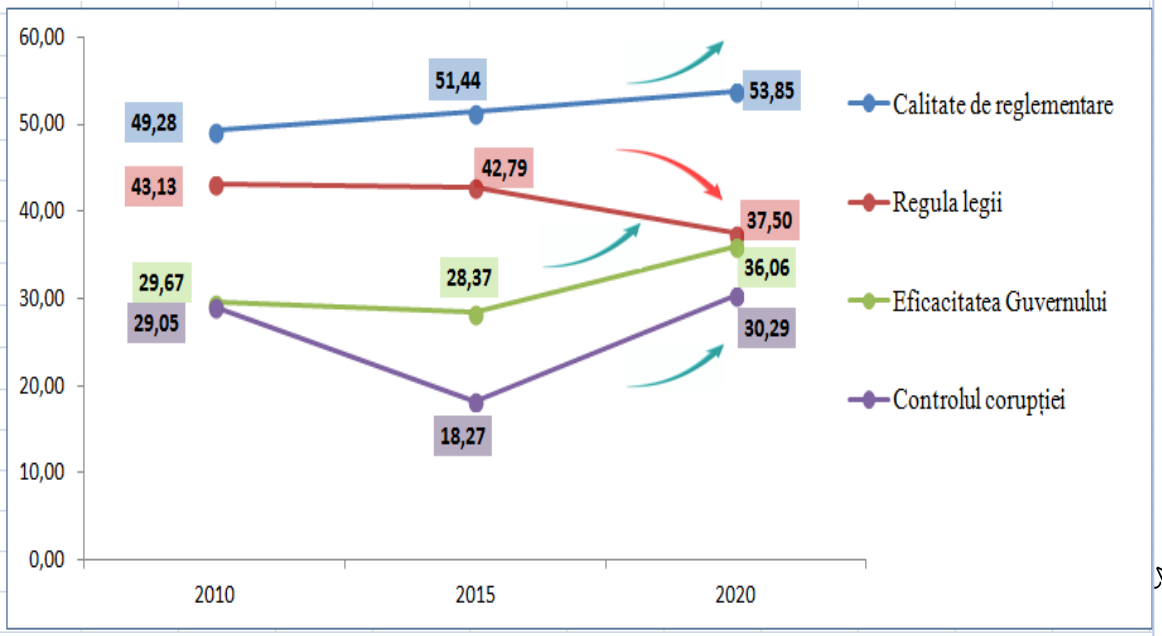
4. Analiza importului de bunuri capitale ca un mijloc de efectuare a transferului tehnologic din străinătate în Republica Moldova.

Rezultatele principale obținute în anul 2022, *INCE*

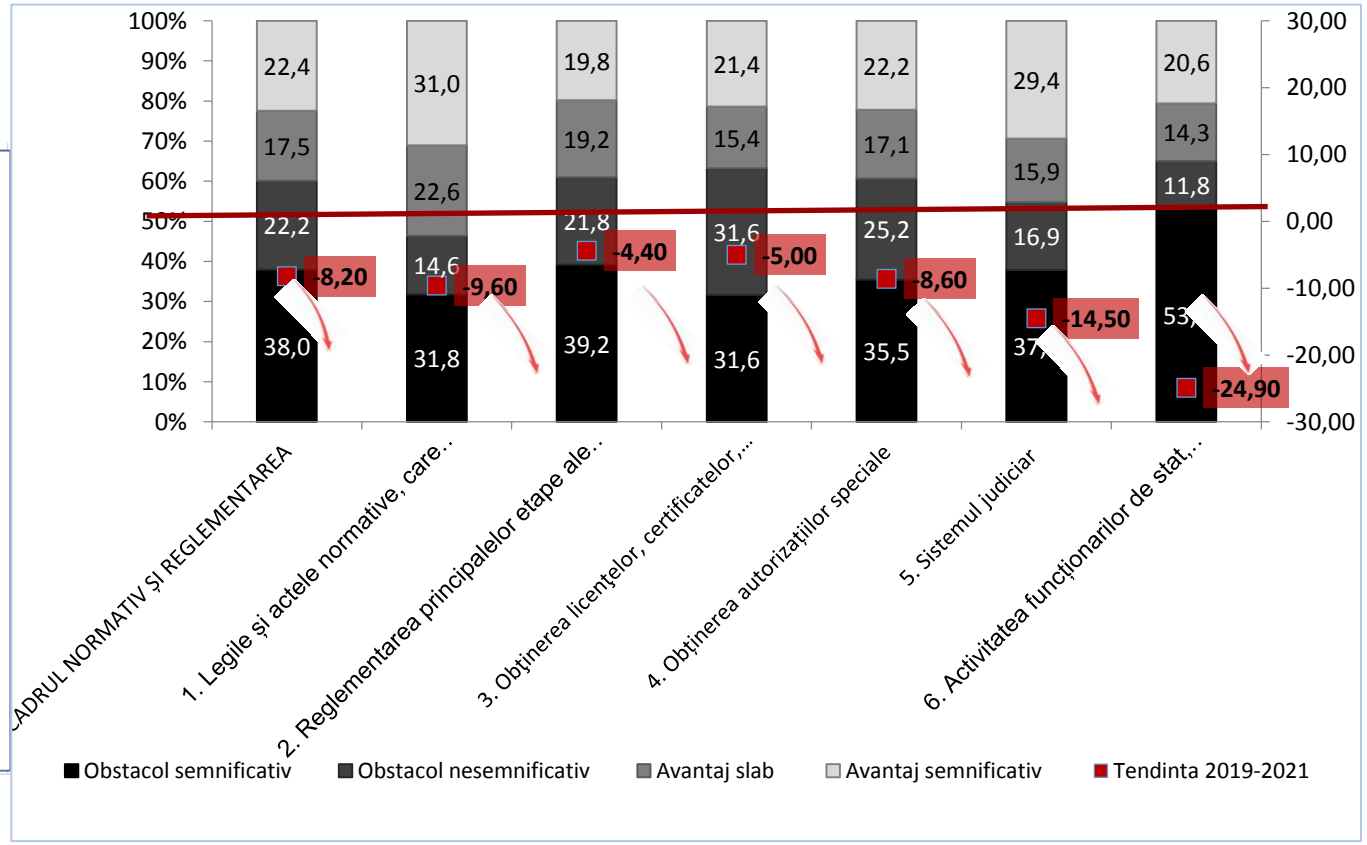
Obiectivul 3. Monitorizarea politicilor de stat, care reflectă ecosistemul antreprenorial

• A fost efectuată analiza politicilor de stat, care reflectă ecosistemul antreprenorial, precum și evaluarea impactului cadrului normativ asupra dezvoltării antreprenoriatului în Republica Moldova în baza chestionării antreprenorilor.

Worldbank, Worldwide Governance Indicators: Republica Moldova – <u>Tendințele pozitive predominante</u>

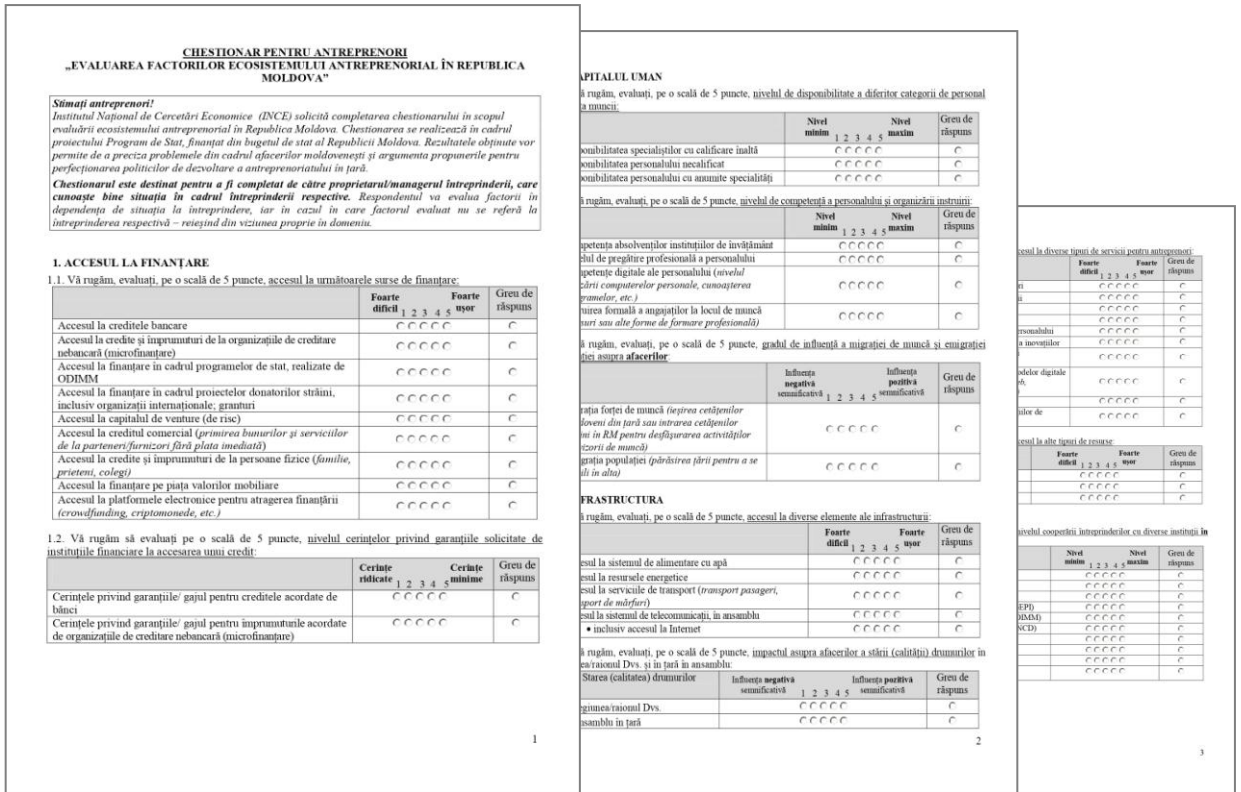
Rezultatele chestionării antreprenorilor – <u>Tendințe negative</u>

Rezultatele principale obținute în anul 2022, *INCE*

Obiectivul 4. Realizarea celei de-a doua chestionări a antreprenorilor, prelucrarea, analiza și generalizarea rezultatelor acestei chestionări

- A fost perfecționată metodologia realizării chestionării antreprenorilor (a fost modificat chestionarul) în scopul evaluării componentelor ecosistemului antreprenorial din Republica Moldova.
- A fost realizată a doua chestionare a 204 antreprenori din 25 de raioane ale Republicii Moldova.
- A fost elaborată și prelucrată baza de date, creată în baza chestionării.

CHESTIONAR PENTRU ANTREPRENORI
„EVALUAREA FACTORILOR ECOSISTEMULUI ANTREPRENORIAL ÎN REPUBLICA MOLDOVA"

Stimați antreprenori!
Institutul Național de Cercetări Economice (INCE) solicită completarea chestionarului în scopul evaluării ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova. Chestionarea se realizează în cadrul proiectului Program de Stat, finanțat din bugetul de stat al Republicii Moldova. Rezultatele obținute vor permite de a preciza problemele din cadrul afacerilor moldovenești și argumenta propunerile pentru perfecționarea politicilor de dezvoltare a antreprenoriatului în țară.
***Chestionarul este destinat pentru a fi completat de către proprietarul/managerul întreprinderii, care cunoaște bine situația în cadrul întreprinderii respective.** Respondentul va evalua factorii în dependența de situația la întreprindere, iar în cazul în care factorul evaluat nu se referă la întreprinderea respectivă – reieșind din viziunea proprie în domeniu.*

1. ACCESUL LA FINANȚARE

1.1. Vă rugăm, evaluați, pe o scală de 5 puncte, accesul la următoarele surse de finanțare:

	Foarte dificil 1 2 3 4 5 Foarte ușor	Greu de răspuns
Accesul la creditele bancare	○○○○○	○
Accesul la credite și împrumuturi de la organizațiile de creditare nebancară (microfinanțare)	○○○○○	○
Accesul la finanțare în cadrul programelor de stat, realizate de ODIMM	○○○○○	○
Accesul la finanțare în cadrul proiectelor donatorilor străini, inclusiv organizații internaționale; granturi	○○○○○	○
Accesul la capitalul de venture (de risc)	○○○○○	○
Accesul la creditul comercial (*primirea bunurilor și serviciilor de la parteneri/furnizori fără plata imediată*)	○○○○○	○
Accesul la credite și împrumuturi de la persoane fizice (*familie, prieteni, colegi*)	○○○○○	○
Accesul la finanțare pe piața valorilor mobiliare	○○○○○	○
Accesul la platformele electronice pentru atragerea finanțării (*crowdfinding, criptomonede, etc.*)	○○○○○	○

1.2. Vă rugăm să evaluați pe o scală de 5 puncte, nivelul cerințelor privind garanțiile solicitate de instituțiile financiare la accesarea unui credit:

	Cerințe ridicate 1 2 3 4 5 Cerințe minime	Greu de răspuns
Cerințele privind garanțiile/ gajul pentru creditele acordate de bănci	○○○○○	○
Cerințele privind garanțiile/ gajul pentru împrumuturile acordate de organizațiile de creditare nebancară (microfinanțare)	○○○○○	○

1

APITALUL UMAN

ă rugăm, evaluați, pe o scală de 5 puncte, nivelul de disponibilitate a diferitor categorii de personal a muncii:

	Nivel minim 1 2 3 4 5 Nivel maxim	Greu de răspuns
oonibilitatea specialiștilor cu calificare înaltă	○○○○○	○
oonibilitatea personalului necalificat	○○○○○	○
oonibilitatea personalului cu anumite specialități	○○○○○	○

ă rugăm, evaluați, pe o scală de 5 puncte, nivelul de competență a personalului și organizării instruirii:

	Nivel minim 1 2 3 4 5 Nivel maxim	Greu de răspuns
ipetența absolvenților instituțiilor de învățământ	○○○○○	○
ul de pregătire profesională a personalului	○○○○○	○
ipețențe digitale ale personalului (*nivelul cării computerelor personale, cunoașterea gramelor, etc.*)	○○○○○	○
uirea formală a angajaților la locul de muncă uri sau alte forme de formare profesională)	○○○○○	○

ă rugăm, evaluați, pe o scală de 5 puncte, gradul de influență a migrației de muncă și emigrației ției asupra **afacerilor**:

	Influența negativă semnificativă 1 2 3 4 5 Influența pozitivă semnificativă	Greu de răspuns
ația forței de muncă (*ieșirea cetățenilor loveni din țară sau intrarea cetățenilor ni în RM pentru desfășurarea activităților izorii de muncă*)	○○○○○	○
igrația populației (*părăsirea țării pentru a se li în alta*)	○○○○○	○

FRASTRUCTURA

ă rugăm, evaluați, pe o scală de 5 puncte, accesul la diverse elemente ale infrastructurii:

	Foarte dificil 1 2 3 4 5 Foarte ușor	Greu de răspuns
esul la sistemul de alimentare cu apă	○○○○○	○
esul la resursele energetice	○○○○○	○
esul la serviciile de transport (*transport pasageri, sport de mărfuri*)	○○○○○	○
esul la sistemul de telecomunicații, în ansamblu	○○○○○	○
• inclusiv accesul la Internet	○○○○○	○

ă rugăm, evaluați, pe o scală de 5 puncte, impactul asupra afacerilor a stării (calității) drumurilor în ea/raionul Dvs. și în țară în ansamblu:

Starea (calitatea) drumurilor	Influența negativă semnificativă 1 2 3 4 5 Influența pozitivă semnificativă	Greu de răspuns
ginunea/raionul Dvs.	○○○○○	○
nsamblu în țară	○○○○○	○

2

esul la diverse tipuri de servicii pentru antreprenori:

	Foarte dificil 1 2 3 4 5 Foarte ușor	Greu de răspuns
ri	○○○○○	○
i	○○○○○	○
	○○○○○	○
	○○○○○	○
rsonalului	○○○○○	○
a inovațiilor	○○○○○	○
	○○○○○	○
delor digitale	○○○○○	○
	○○○○○	○
ilor de	○○○○○	○

esul la alte tipuri de resurse

	Foarte dificil 1 2 3 4 5 Foarte ușor	Greu de răspuns
	○○○○○	○
	○○○○○	○
	○○○○○	○

ivelul cooperării întreprinderilor cu diverse instituții în

	Nivel minim 1 2 3 4 5 Nivel maxim	Greu de răspuns
	○○○○○	○
	○○○○○	○
	○○○○○	○
EPI)	○○○○○	○
IMM)	○○○○○	○
ICD)	○○○○○	○
	○○○○○	○
	○○○○○	○
	○○○○○	○
	○○○○○	○
	○○○○○	○

3

În total pentru evaluare au fost propuși **121 de factori** în cadrul a 7 componente ale ecosistemului antreprenorial:

1. Accesul la finanțare,
2. Capitalul uman,
3. Infrastructura,
4. Inovațiile,
5. Cultura antreprenorială,
6. Piețele,
7. Cadrul normativ și reglementarea,

   + Riscurile și alți factori.

Coeficientul evaluării ecosistemului antreprenorial (Kea):

$$Kea = \frac{(-2) * \%\ scor„1” + (-1) * \%\ scor„2” + (+1) * \%\ scor„4” + (+2) * \%\ scor„5”}{100\%}$$

unde:

Kea - coeficientul evaluării ecosistemului antreprenorial;
% scor„1” - ponderea răspunsurilor antreprenorilor, care au evaluat indicatorul foarte negativ (scor 1);
% scor„2”- ponderea răspunsurilor antreprenorilor, care au evaluat indicatorul negativ (scor 2);
% scor„4”- ponderea răspunsurilor antreprenorilor, care au evaluat indicatorul pozitiv (scor 4);
% scor„5”- ponderea răspunsurilor antreprenorilor, care au evaluat indicatorul foarte pozitiv (scor 5).

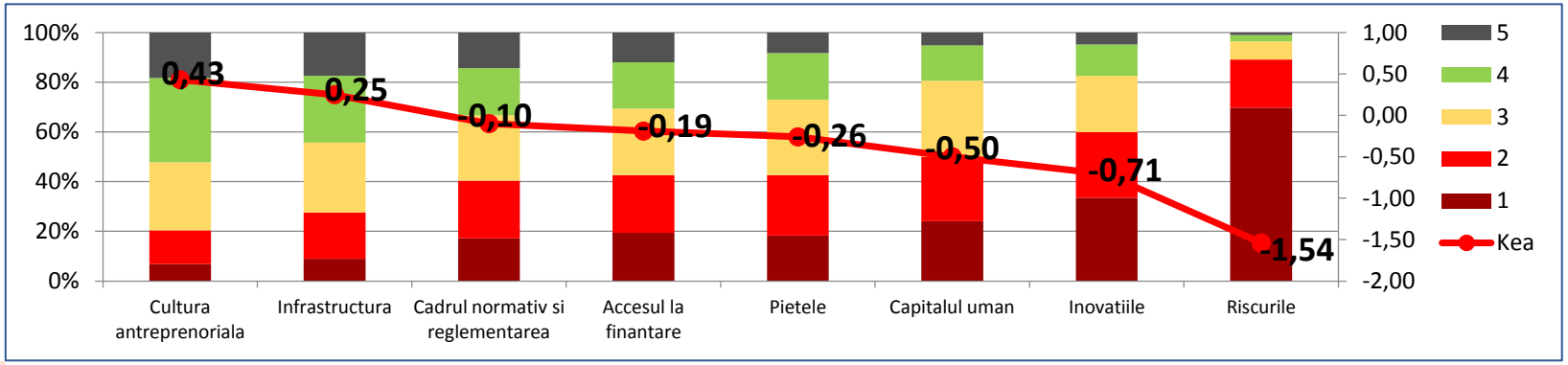
Kea arată evaluarea medie ponderată a ecosistemului antreprenorial la componentă, factor sau indicator

• Au fost analizate și generalizate rezultatele celei de-a doua chestionări a antreprenorilor în scopul evaluării componentelor ecosistemului antreprenorial din Republica Moldova.

Evaluarea componentelor ecosistemului antreprenorial la nivel național

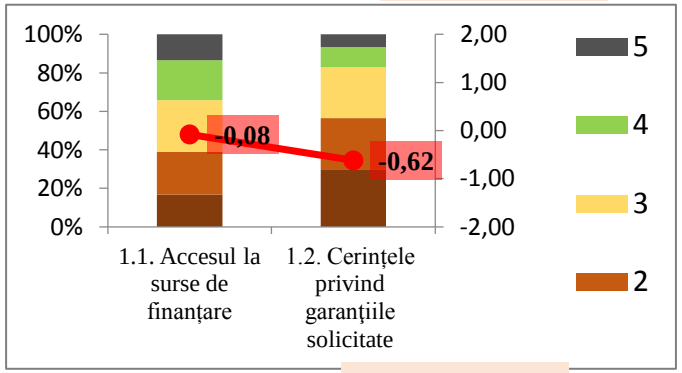
- În total pe EA:

Kea total = -0,33

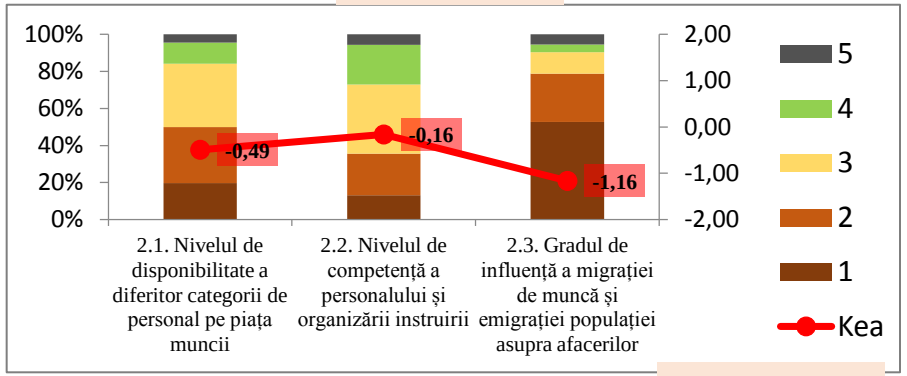

- Pe componentele EA:

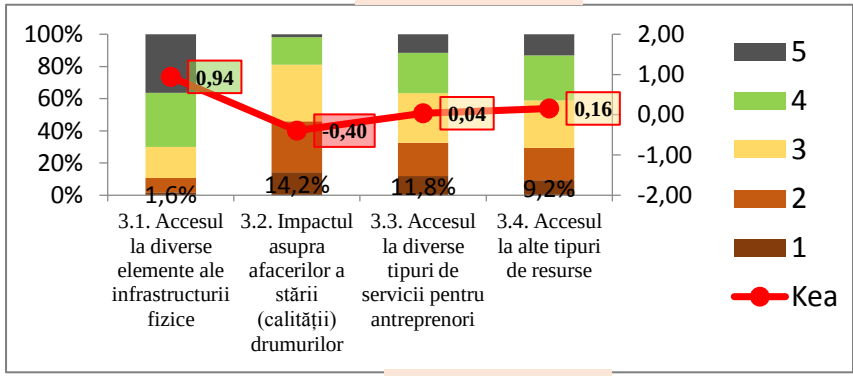
1) Accesul la finanțare — Kea = -0,19

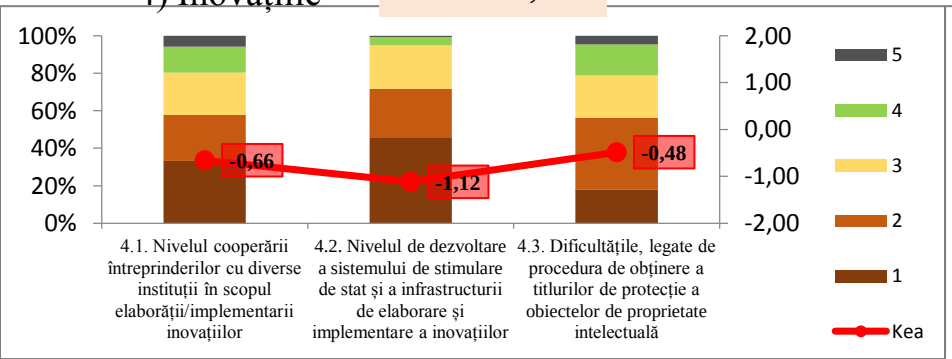
2) Capitalul uman — Kea = -0,50

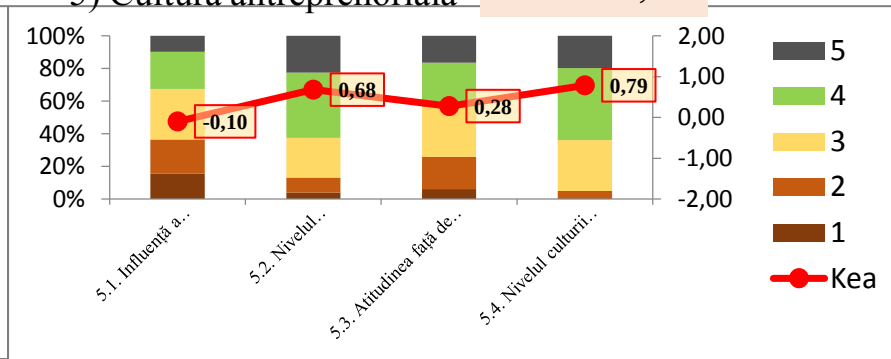
3) Infrastructura — Kea =+0,25

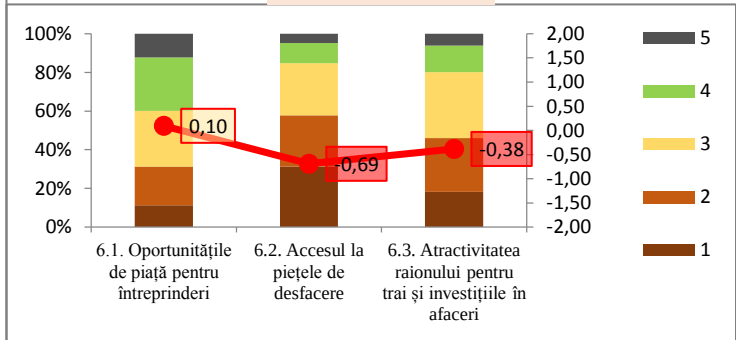
4) Inovaţiile — Kea = -0,71

5) Cultura antreprenorială — Kea = +0,43

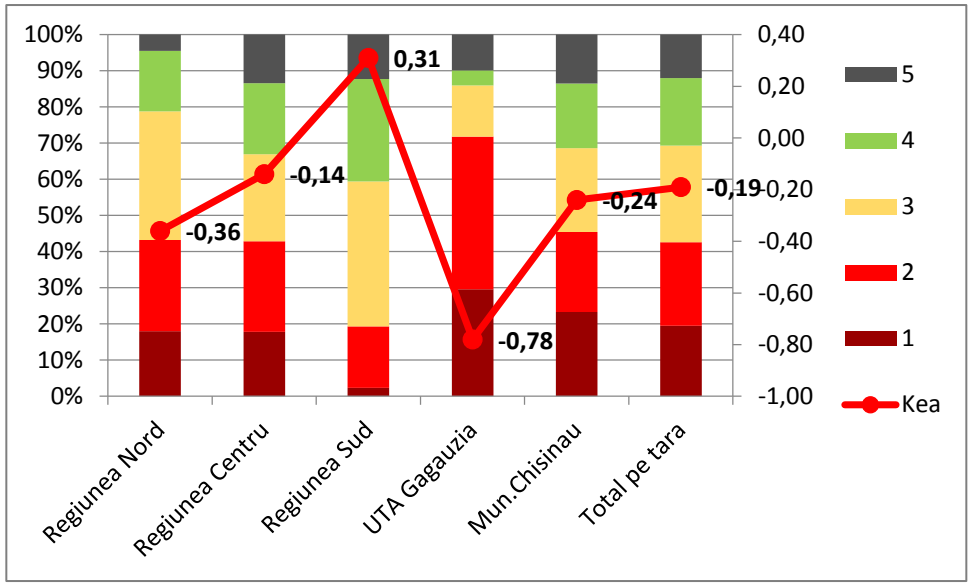

6) Piețele — Kea = -0,26

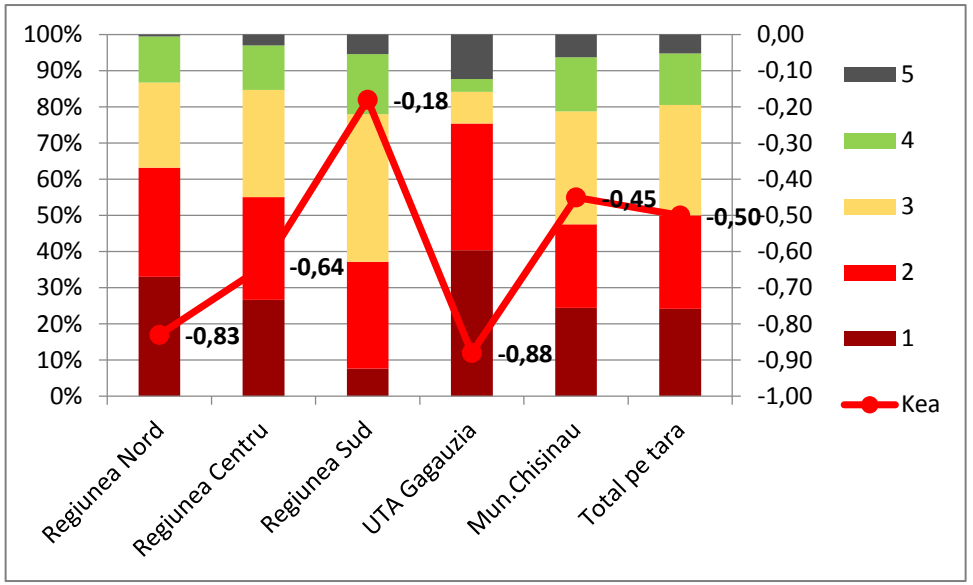

Evaluarea componentelor ecosistemului antreprenorial la nivel regional

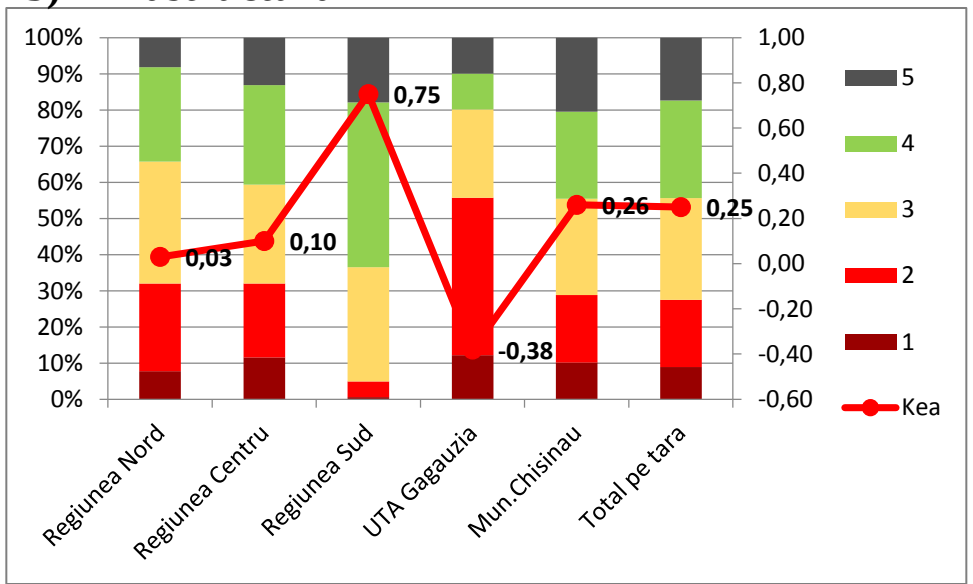
1) Accesul la finanțare

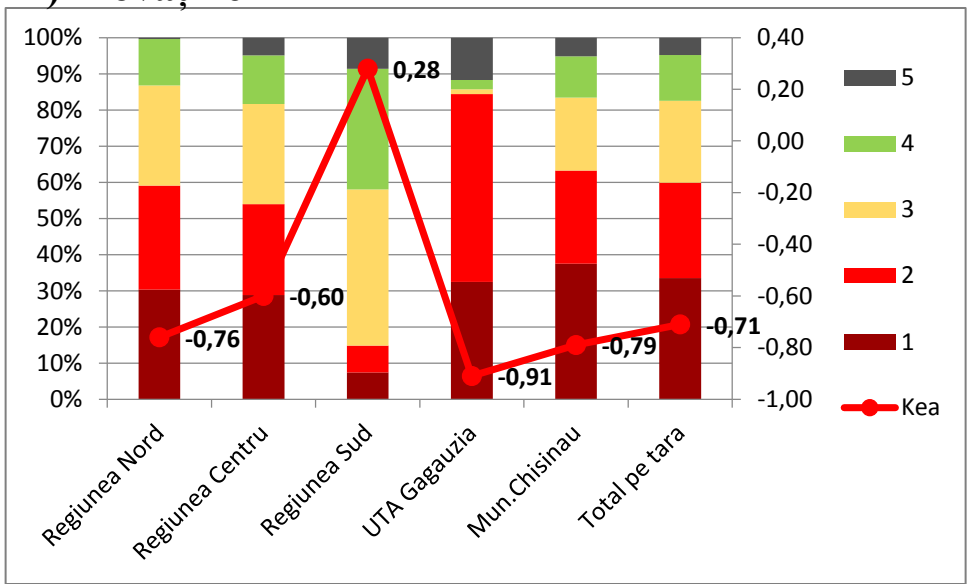
2) Capitalul uman

3) Infrastructura

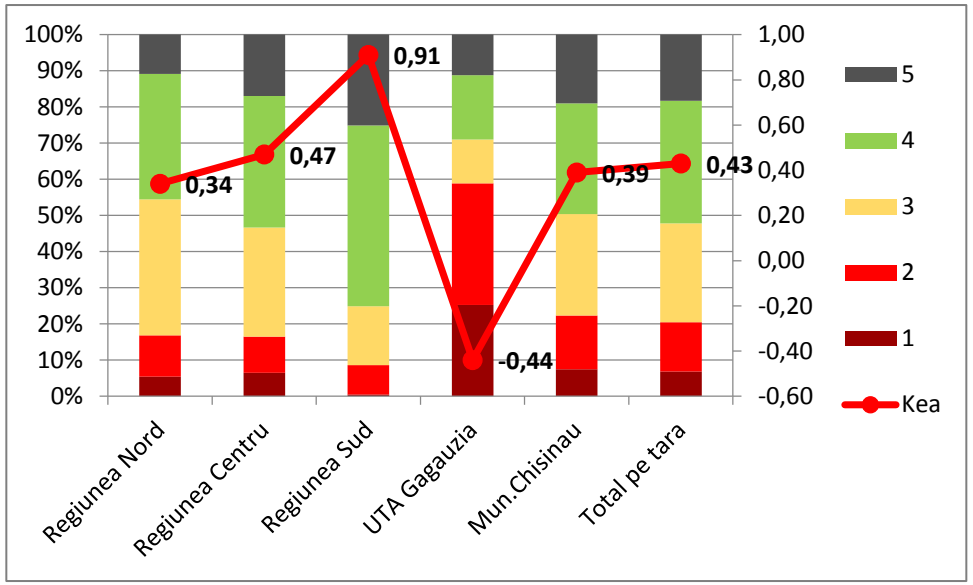

4) Inovațiile

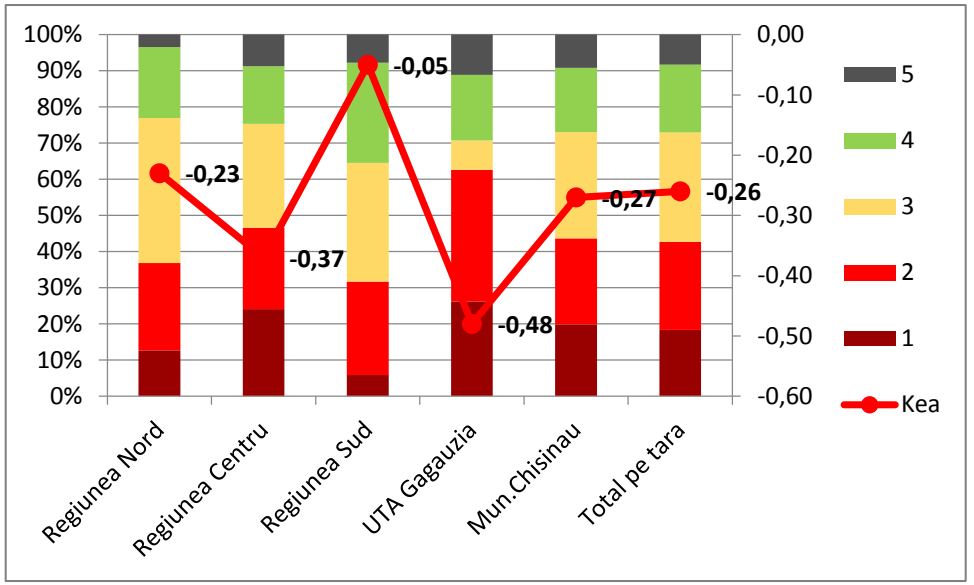

Evaluarea componentelor ecosistemului antreprenorial la nivel regional

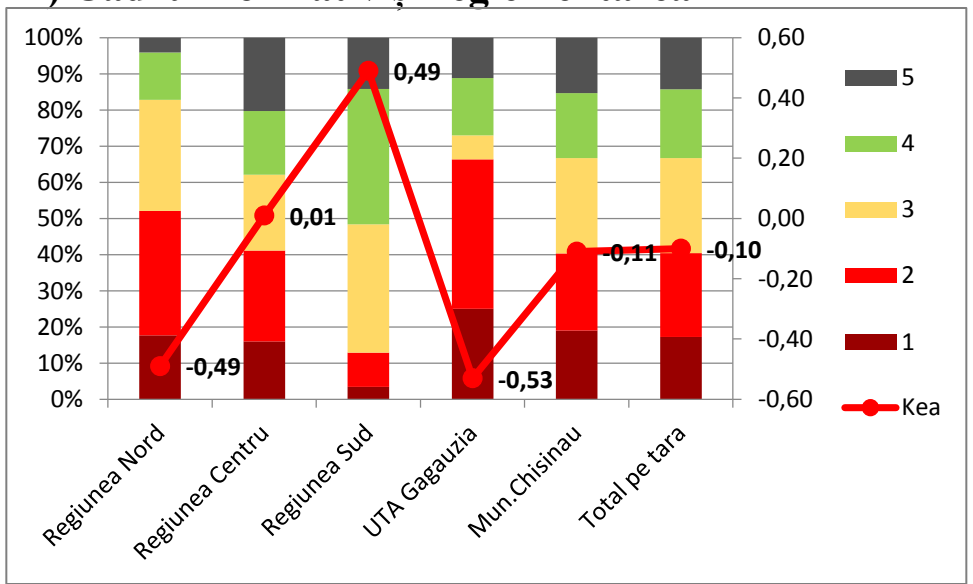
5) Cultura antreprenorială

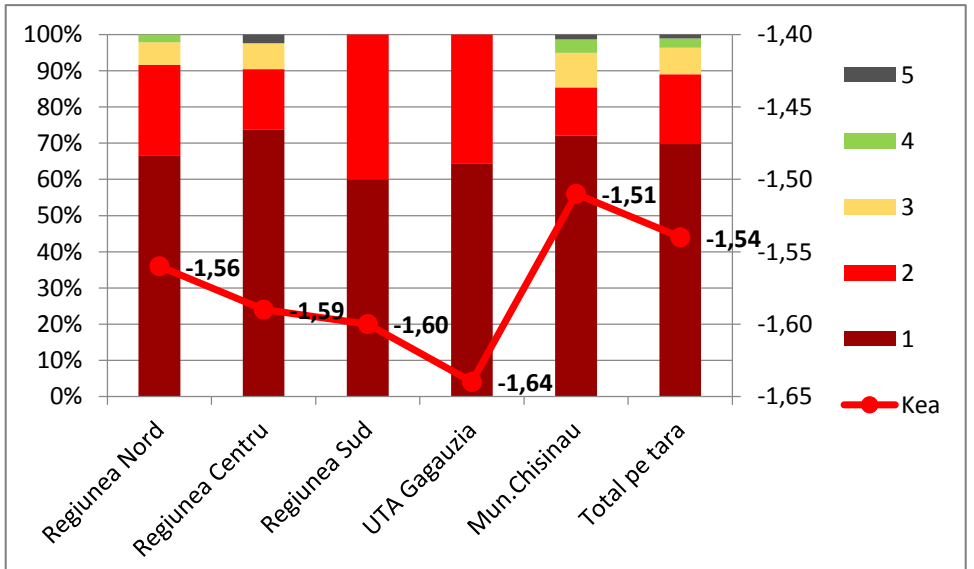
6) Piețele

7) Cadrul normativ și reglementarea

8) Riscurile

Rezultatele principale obținute în anul 2022, *USM*

Obiectivul 1. Realizarea chestionării privind evaluarea rezultatelor în dezvoltarea abilităților și competențelor obținute în cadrul educației antreprenoriale

• A fost elaborată metodologia realizării chestionării studenților și metodologia realizării chestionării cadrelor didactice (studiu de caz în cadrul USM);

• A fost organizat procesul aplicării (pe platforma MOODLE) și realizării chestionarului pentru evaluarea rezultatelor în dezvoltarea abilităților și competențelor obținute în cadrul educației antreprenoriale și a chestionarului pentru cuantificarea percepției profesorilor din învățământul superior privind crearea incubatorului universitar și percepția privind creșterea competențelor antreprenoriale ale studenților în cadrul incubatorului universitar, în cadrul: Facultății Științe Economice, Facultății Litere; Facultății Psihologie și Ştiinţe ale Educaţiei, Sociologie și Asistență Socială; Facultății de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative, Facultății de Matematică și Informatică a USM;

• Au fost prelucrate (tehnic) și analizate rezultatele obținute din cadrul chestionarelor aplicate pentru studenții și cadrele didactice din cadrul USM.

Rezultatele principale obținute în anul 2022, *USM*

Obiectivul 2. Analiza rezultatelor obținute în baza sondajului

• Au fost analizate rezultatele privind percepția profesorilor din învățământul superior privind crearea incubatoarelor din mediul universitar și percepția privind creșterea competențelor antreprenoriale ale studenților în cadrul acestora (în baza rezultatelor chestionarelor platforma moodle.usm); elaborate concluziile și recomandările, orientate spre necesitatea activității incubatorului universitar în vederea formării viitorilor antreprenori.

• A fost efectuată evaluarea nivelului de formare a abilităților și competențelor, obținute în cadrul educației antreprenoriale și necesității activității incubatorului universitar în cadrul educației antreprenoriale în vederea formării abilităților și competențelor viitorilor antreprenori (în baza rezultatelor chestionarelor platforma moodle.usm).

• Au fost elaborate Recomandările cu privire la necesitatea adaptării cadrului legislativ lucrativ specific, orientat spre reglementarea activității incubatoarelor din mediul universitar și expediate Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare (scrisoarea oficială a USM nr 01/2132 din 20.09.2022).

…Rezultatele chestionării a cadrelor didactice

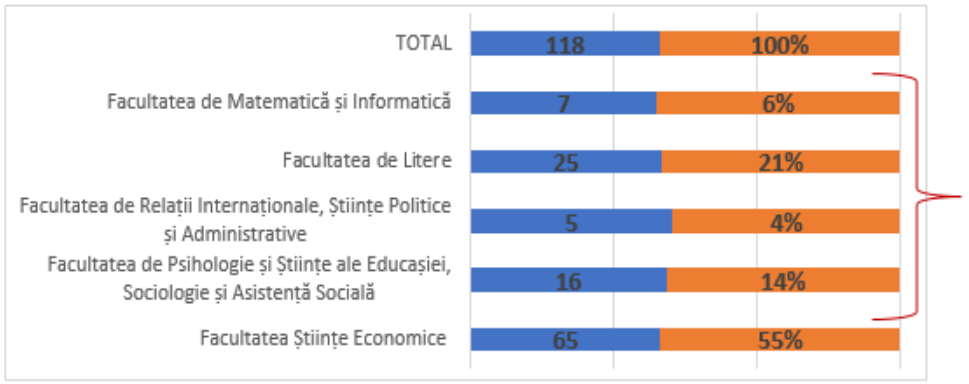

Fig.1. Repartizarea respondenților după Facultăți, în cadrul cărora activează, nr. / % respondenți

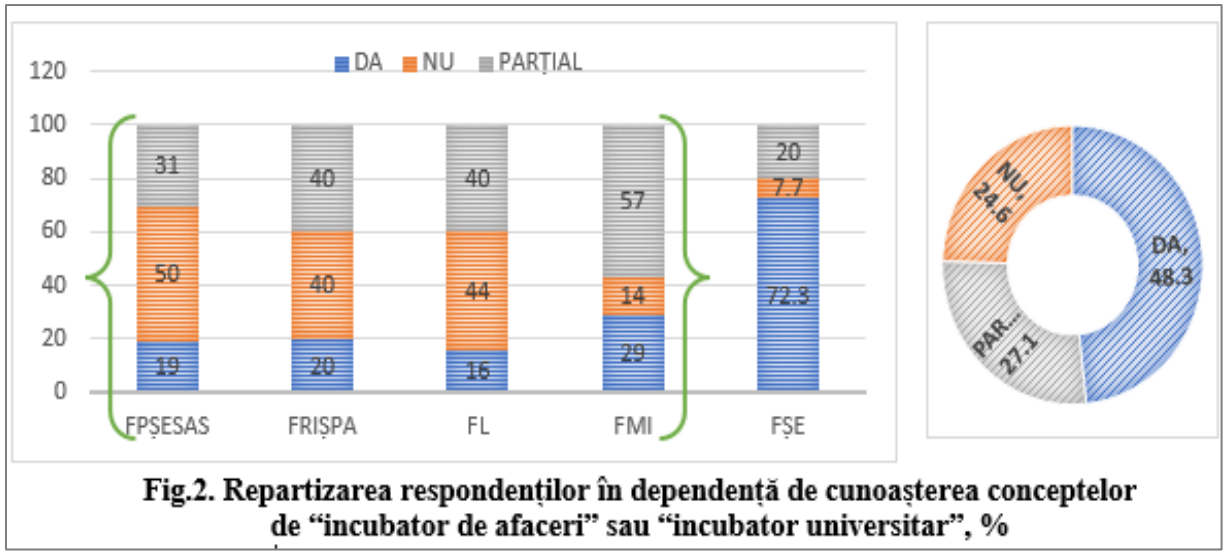

Fig.2. Repartizarea respondenților în dependență de cunoașterea conceptelor de "incubator de afaceri" sau "incubator universitar", %

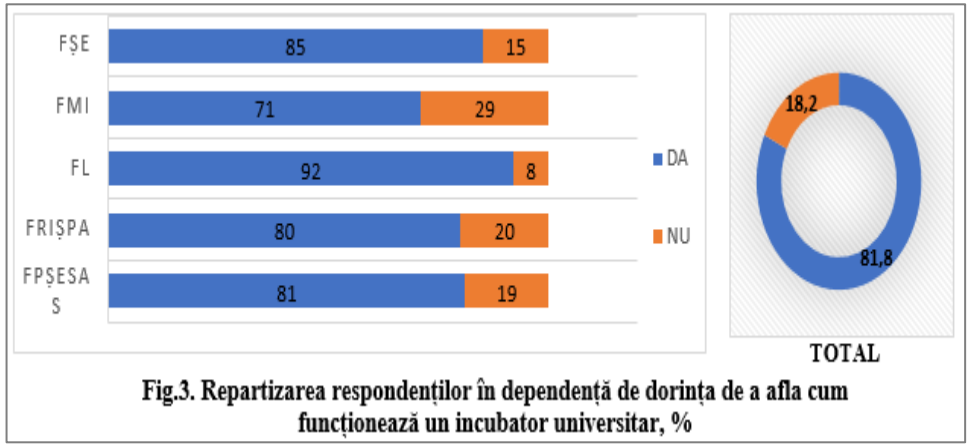

Fig.3. Repartizarea respondenților în dependență de dorința de a afla cum funcționează un incubator universitar, %

Fig.4. Repartizarea respondenților cu privire la beneficiul incubatoarelor în creșterea competențelor studenților, %/respondenți

Sursa: elaborate în baza datelor sondajului (platforma moodle USM)

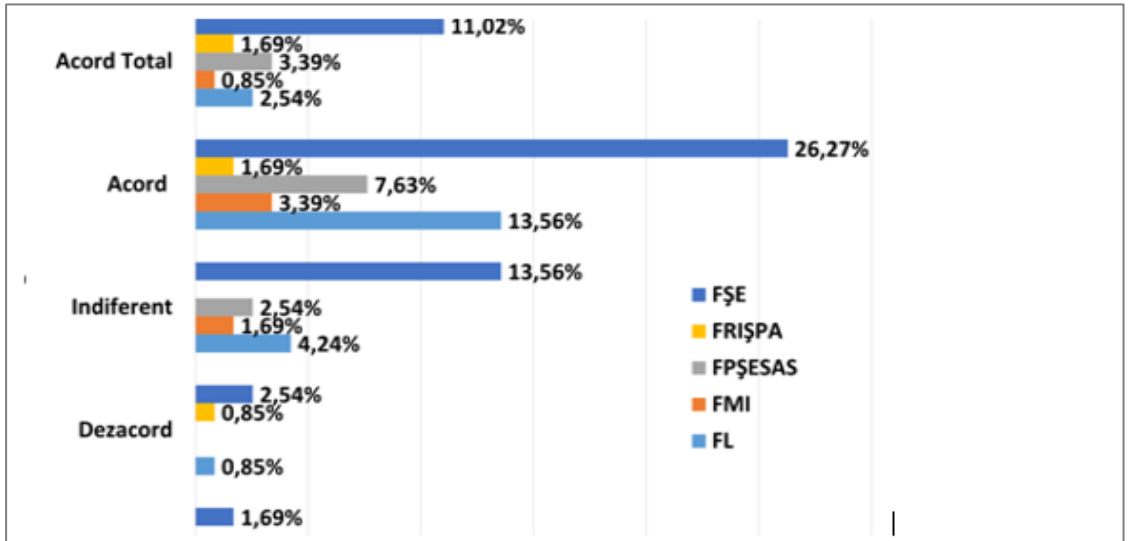
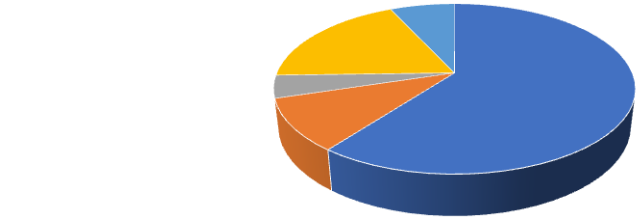

Fig.5. Repartizarea respondenților cu privire la investițiile într-o afacere dezvoltată într-un incubator și incubatoarele ca centre de profit pentru universitate , %/respondenți

Sursa: elaborate în baza datelor sondajului (platforma moodle USM)

…Rezultatele chestionarului a studenților

Răspuns	Medie	Total
Servicii de consultanţă (individuale) domeniile economic şi IT (statistica, analiza datelor, matematica, marketing, management, agricultura, etc)	62%	103
Cursuri de specializare îngustă	28%	47
Oferirea spaţiului pentru reprezentanţi din mediul de afaceri (pentru prezentarea afacerii sale şi servicii de consultanţă)	30%	50
Colaborarea cu mediul de afaceri + universitate (conferinte comune, cercetări comune, târguri de locuri de muncă)	56%	93

Facultatea de Litere - 38% a, 8% b, 28% c, 41% d;

Răspuns	Medie	Total
Servicii de consultanţă (individuale) domeniile economic şi IT (statistica, analiza datelor, matematica, marketing, management, agricultura, etc)	38%	15
Cursuri de specializare îngustă	8%	3
Oferirea spaţiului pentru reprezentanţi din mediul de afaceri (pentru prezentarea afacerii sale şi servicii de consultanţă)	28%	11
Colaborarea cu mediul de afaceri + universitate (conferinte comune, cercetări comune, târguri de locuri de muncă)	41%	16

Facultatea de Matematică și Informatică - 41% a, 27% b, 9% c, 41% d;

Răspuns	Medie	Total
Servicii de consultanţă (individuale) domeniile economic şi IT (statistica, analiza datelor, matematica, marketing, management, agricultura, etc)	41%	9
Cursuri de specializare îngustă	27%	6
Oferirea spaţiului pentru reprezentanţi din mediul de afaceri (pentru prezentarea afacerii sale şi servicii de consultanţă)	9%	2
Colaborarea cu mediul de afaceri + universitate (conferinte comune, cercetări comune, târguri de locuri de muncă)	41%	9

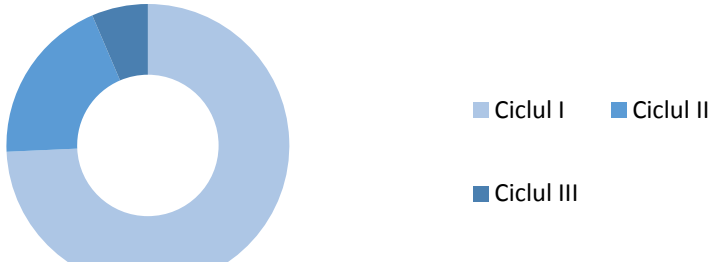
Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială - 34% a, 32% b, 18% c, 45% d;

Răspuns	Medie	Total
Servicii de consultanţă (individuale) domeniile economic şi IT (statistica, analiza datelor, matematica, marketing, management, agricultura, etc)	34%	19
Cursuri de specializare îngustă	32%	18
Oferirea spaţiului pentru reprezentanţi din mediul de afaceri (pentru prezentarea afacerii sale şi servicii de consultanţă)	18%	10
Colaborarea cu mediul de afaceri + universitate (conferinte comune, cercetări comune, târguri de locuri de muncă)	45%	25

Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative - 69% a, 31% b, 63% c, 63% d.

Răspuns	Medie	Total
Servicii de consultanţă (individuale) domeniile economic şi IT (statistica, analiza datelor, matematica, marketing, management, agricultura, etc)	69%	11
Cursuri de specializare îngustă	31%	5
Oferirea spaţiului pentru reprezentanţi din mediul de afaceri (pentru prezentarea afacerii sale şi servicii de consultanţă)	63%	10
Colaborarea cu mediul de afaceri + universitate (conferinte comune, cercetări comune, târguri de locuri de muncă)	63%	10

Cicluri de studii

Facultatea Științe Economice:

Răspuns	Medie	Total
Inovarea şi antreprenoriatul	71%	106
Folosirea adecvată a mijloacelor TIC	55%	82
Cunoaşterea Standardelor Financiare Internaţionale	52%	78
Atragerea resurselor financiare	69%	103
Implicarea în proiecte international (ex. USAID)	55%	83
Altele (indicaţi) Independența financiară,ce dezvolta toți pilonii morali,spirituali omenești	1%	1

Facultatea de Litere:

Răspuns	Medie	Total
Inovarea şi antreprenoriatul	50%	13
Folosirea adecvată a mijloacelor TIC	35%	9
Cunoaşterea Standardelor Financiare Internaţionale	62%	16
Atragerea resurselor financiare	46%	12
Implicarea în proiecte international (ex. USAID)	58%	15
Total responses to question	100%	26/23

Facultatea de Matematică și Informatică:

Răspuns	Medie	Total
Inovarea şi antreprenoriatul	55%	6
Folosirea adecvată a mijloacelor TIC	27%	3
Cunoaşterea Standardelor Financiare Internaţionale	45%	5
Atragerea resurselor financiare	82%	9
Implicarea în proiecte international (ex. USAID)	45%	5

Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Sociologie și Asistență Socială:

Răspuns	Medie	Total
Inovarea şi antreprenoriatul	51%	23
Folosirea adecvată a mijloacelor TIC	27%	12
Cunoaşterea Standardelor Financiare Internaţionale	51%	23
Atragerea resurselor financiare	44%	20
Implicarea în proiecte international (ex. USAID)	40%	18

Facultatea de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative:

Răspuns	Medie	Total
Inovarea şi antreprenoriatul	75%	12
Folosirea adecvată a mijloacelor TIC	38%	6
Cunoaşterea Standardelor Financiare Internaţionale	38%	6
Atragerea resurselor financiare	56%	9
Implicarea în proiecte international (ex. USAID)	63%	10

Rezultatele principale obținute în anul 2022, *USM*

Obiectivul 3. Argumentarea necesității activității incubatorului universitar în cadrul educației antreprenoriale în vederea formării abilităților și competențelor viitorilor antreprenori

1. Revizuirea cadrului legislativ existent prin recomandările propuse pentru reorganizarea activității incubatoarelor din mediul universitar;

2. Necesitatea reorganizării incubatorului de inovare "Inventica" în Incubatorul Tehnologic și de Afaceri, diversificând activitatea acestuia în cadrul USM prin formarea inițiativei antreprenoriale din mediul universitar și oferirea serviciilor, având ca obiectiv atragerea studenților/profesorilor și implementarea Start-upurilor.

3. Modalitate de a dezvolta educația antreprenorială/financiară în mediul studenților și cadrelor didactice la facultățile fără profil economic prin integrarea disciplinelor din domeniul economic.

4. Preluarea exemplului prin Proiectul "Universitatea antreprenorială" ce oferă o abordare nouă a antreprenoriatului și inovației în mediul universitar și orientat spre suportul universităților în dezvoltarea abordărilor antreprenoriale și intraprenoriale.

Rezultatele obținute

cu privire la argumentarea necesității activității incubatorului universitar în vederea formării abilităților și competențelor viitorilor antreprenori.

• A fost elaborat și prezentat **Dosarul pentru drept de autor AGEPI asupra operei științifice** cu denumirea “Metodologia de determinare a Indicelui integral consolidat de evaluare şi monitorizare a activității Incubatoarelor Universitare (Incubatoarelor de inovare amplasate în mediul universitar)” (Certificat de înregistrare a obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe, Seria O nr.7267 din 10.05.2022).

REPUBLICA MOLDOVA

Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală

CERTIFICAT

DE ÎNREGISTRARE A OBIECTELOR DREPTULUI DE AUTOR ŞI DREPTURILOR CONEXE

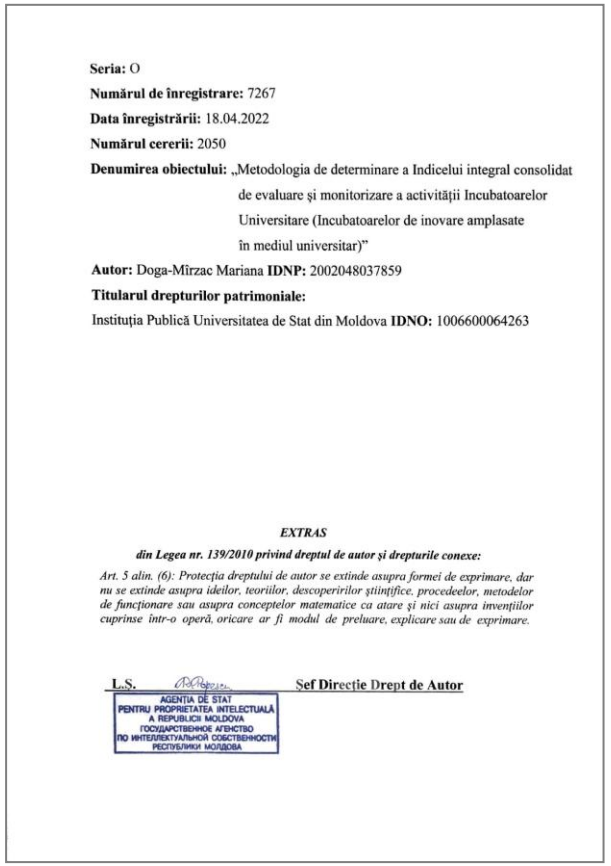
SERIA O NR. 7267

DIN 10.05.2022

Eliberat în temeiul Legii nr.139/2010 privind dreptul de autor şi drepturile conexe, obiectul de pe verso a fost înregistrat în Registrul de Stat al obiectelor protejate de dreptul de autor şi drepturile conexe

Director General

CHIŞINĂU

Seria: O

Numărul de înregistrare: 7267

Data înregistrării: 18.04.2022

Numărul cererii: 2050

Denumirea obiectului: „Metodologia de determinare a Indicelui integral consolidat de evaluare şi monitorizare a activităţii Incubatoarelor Universitare (Incubatoarelor de inovare amplasate în mediul universitar)”

Autor: Doga-Mîrzac Mariana **IDNP:** 2002048037859

Titularul drepturilor patrimoniale:

Instituția Publică Universitatea de Stat din Moldova **IDNO:** 1006600064263

EXTRAS

din Legea nr. 139/2010 privind dreptul de autor şi drepturile conexe:

Art. 5 alin. (6): Protecţia dreptului de autor se extinde asupra formei de exprimare, dar nu se extinde asupra ideilor, teoriilor, descoperirilor ştiinţifice, procedeelor, metodelor de funcţionare sau asupra conceptelor matematice ca atare şi nici asupra invenţiilor cuprinse într-o operă, oricare ar fi modul de preluare, explicare sau de exprimare.

L.Ş. **Şef Direcţie Drept de Autor**

AGENȚIA DE STAT PENTRU PROPRIETATEA INTELECTUALĂ A REPUBLICII MOLDOVA
ГОСУДАРСТВЕННОЕ АГЕНСТВО ПО ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Rezultate cuantificabile pentru anul 2022

Lucrări științifice publicate – 29, inclusiv

Articole în reviste ştiinţifice recenzate editate în străinătate - 6

Articole din reviste ştiinţifice recenzate, naţionale - 4

- categoria B+ - 1
- categoria B - 2
- categoria C -1

Articole ştiinţifice în culegeri de lucrări ştiinţifice editate peste hotare - 7;

Articole în culegeri de lucrări ştiinţifice editate în Republica Moldova – 11;

Teze ale conferințelor ştiinţifice ştiinţifice internaţionale (peste hotare) – 1;

Brevete de invenţii şi alte obiecte de proprietate intelectuală – 1.

În curs de apariție – 6 publicații

Evenimente științifice organizate – 3,

inclusiv 1 masa rotundă internațională, 1 masa rotundă națională, secțiunea în cadrul conferinței științifice internaționale – 1

Prezentări la foruri științifice (care nu au fost publicate în materialele conferințelor) – 25

Manifestări științifice internaționale (în străinătate) - 12

Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova) – 9

Manifestări științifice naționale - 4

Nivelul de finanțare a proiectului în 2022, mii lei

Anul	Planificat	Executat (Precizat)	Cofinanțare (USM)
2022	1146,2	1162,4	50,0

	INCE	USM	Total
Finanţare bugetară	**942,3**	**170,1**	**1112,4**
- Fondul de salariu (Cheltuieli de personal)	916,8	170,1	1086,9
- Indemnizații pentru incapacitatea temporară de muncă achitate din mijloacele financiare ale angajatorului	5,0	-	5,0
- Alte prestații sociale	9,0	-	9,0
- Servicii informaționale	0,8	-	3,0
- Deplasări în interes de serviciu peste hotare	10,7	-	10,7
Mijloace proprii (cofinanțare)	-	**50,0**	**50,0**
- Procurarea mașinilor și utilajelor	-	19,2	19,2
- Deplasări de serviciu peste hotare	-	20,8	20,8
- Servicii neatribuite altor aliniate	-	10,0	10,0

Utilizarea infrastructurii de cercetare existente:

INCE:
Secția Cercetări în antreprenoriat, Secția Analize și prognoze (3 birouri, 7 locuri de muncă, utilate cu computere și rețea de internet, imprimante), fondurile Bibliotecii Republicane Tehnico-Științifice, repozitoriul instituțional de științe socio-economie (http://dspace.ince.md/). Pentru desfășurarea evenimentelor online s-a utilizat platforma Zoom, inclusiv pachete cu plată cu durata mărită a conferințelor, achitate din mijloacele financiare ale proiectului.

USM: Laboratorul de Cercetări Științifice „Dezvoltare Durabilă și Performanță Economică”, care este entitate de cercetare și activități didactice în cadrul Facultății de Științe Economice a USM și își desfășoară activitatea în baza Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea CCȘ „Dezvoltare Durabilă și Performanță Economică” (proces-verbal nr.14 din 28.06.2022 al ședinței Senatului USM).

Potenţialul ştiinţific. Pregătirea cadrelor în anul 2022

Numărul total de angajați în proiect (titulari/ cumul) – 12

Cercetători în bază de voluntariat – 4

Ponderea tinerilor în proiect – 30,8%

Numărul de doctoranzi – 6

Activitățile membrilor echipei în anul 2022:

- Membri colegiilor de redacţie ale revistelor naționale (2) și internaționale (3);
- Recenzenți la reviste naționale (5) și internaționale (6);
- Membri grupurilor de lucru (2);
- Membri ai Consiliului Ştiințific, Seminarului Ştiinţific de Profil și Comisiei Metodice din cadrul INCE.

• Participarea în 10 traininguri și cursuri de formare continuă

• O teză cu tema „Perfecţionarea managementului competitivitații exporturilor moldovenești”(pretendent – Fală Victoria) - în proces de susținere (*susţinută în cadrul şedinţei extinse a secţiilor ”Cercetări în antreprenoriat” și ”Analize și prognoze” ale INCE,02.02.2022, și Seminarului ştiinţific al INCE, 04.07.2022*).

• Diploma de onoare din partea MEC (Novac A.)

Colaborare la nivel național în anul 2022 (1)

1) Cercetarea în cadrul proiectului se realizează în **parteneriat dintre Institutul Național de Cercetări Economice (INCE) și Universitatea de Stat din Moldova (USM).**

2) Pentru participare la cercetările științifice în cadrul proiectului au fost atrași patru cercetători, inclusiv doctoranzi**, în bază de voluntariat:**

I. SAGHIN Lilia, drd. INCE - candidatura aprobată de Consiliul științific al INCE, proces verbal nr.9 din 29.12.2021.
II. TOMȘA Aurelia, PhD, conf. univ. ASEM - candidatura aprobată de Consiliul științific al INCE, proces verbal nr.1 din 28.02.2022, contractul de voluntariat nr. 1, încheiat la 28 februarie 2022.
III. FRIȘCU (SPEIAN) Olesea, drd. USM - candidatura aprobată de Consiliul științific al INCE, proces verbal nr.2 din 08.04.2022, contractul de voluntariat nr. 2, încheiat la 08 aprilie 2022.
IV. ATAMAN Viorica, drd. în cadrul Școlii Doctorale de Științe Economice, USM - candidatura aprobată prin Ordinul USM nr.47c din 14.03.2022. Tema tezei de doctorat "Dezvoltarea incubatoarelor de afaceri orientat spre sistemul antreprenorial".

3) În procesul realizării chestionării antreprenorilor în scopul evaluării ecosistemului antreprenorial din Republica Moldova s-a beneficiat de susținere din partea a **18 asociații de afaceri**, instituții publice și a altor organizații, dintre care Centrul International de Promovare a Femeii in Business (ICAWB) (reprezentanță în Chișinău și Căușeni); Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului; Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova; Asociația Companiilor din Domeniul TIC din Moldova; Asociația Businessului European; Incubatorul de Inovare „INNO Center"; Asociația Producătorilor și Exportatorilor de Fructe „Moldova Fruct"; Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova (Chișinău); Camera de Comerț și Industrie (filiala Edineț); Asociația Femeilor din Găgăuzia (Comrat); Asociatia Femeilor de Afaceri din Bălți; Asociația Femeilor de Afaceri din Criuleni; Asociația Obștească „Onoarea și Dreptul Femeii Contemporane", Bălți; și altele

Colaborare la nivel național în anul 2022 (2)

4) În cadrul chestionării, în scopul evaluării ecosistemului antreprenorial din Republica Moldova, în afară de întreprinderile sectorului IMM au participat reprezentanți ai celei mai mari întreprinderi din industria de prelucrare a cărnii „Carmez”, a rețelei de supermarketuri „Linella”, a cramei Chateau Vartely (Orhei), a Companiei Draexlmaier (Bălți) , etc.

5) Echipa USM în procesul realizării chestionării studenților și cadrelor didactice în scopul argumentării necesității activității incubatorului universitar în vederea formării abilităților și competențelor viitorilor antreprenori a colaborat cu Decanii: Facultății de Litere (nr.2 din 28.03.2022), Facultății Științe Economice (nr.1A din 22.02.2022), Facultății Psihologie şi Ştiinţe ale Educaţiei, Sociologie și Asistență Socială (nr.01 din 26.03.2022), Facultății de Relații Internaționale, Științe Politice și Administrative (nr.03 din 12.04.2022), Facultății de Matematică și Informatică (nr.04 din 12.04.2022).

6) În procesul realizării cercetărilor privind impactul incubatoarelor de afaceri amplasate în universități asupra dezvoltării abilităților și competentelor antreprenoriale ale tinerilor s-a conlucrat cu dna Bulimaga Tatiana, șef Secție Relații Internaționale din cadrul USM, reprezentantul proiectului “Conectarea universităților și a industriei prin cooperare antreprenorială inteligentă și inteligență competitivă a studenților din Moldova, Georgia și Armenia” (CONNECT).

7) Șef Secție Gestiunea activelor și pasivelor OTP Bank - Ciobanu Robert – a participat în cadrul Seminarului științific „Produse financiare moderne în dezvoltarea economiei” (organizat de USM și INCE, 27.05.2022), Secțiunea II. „Incubatoarele de afaceri: element de îmbunătățire a competentelor antreprenoriale ale tinerilor”. S-a discutat posibilitatea ofertelor disponibile de a fi acordate pentru tinerii, ce dispun de abilități antreprenoriale și necesită să fie susținuți cu surse financiare pentru a iniția afacerea.

8) Au fost desfășurate discuții cu referire la posibilitatea implicării mai active a studenților și profesorilor în cadrul evenimentelor și concursurilor, orientate spre promovarea start-up-urilor cu dna Viorica Cerbușca, doctor în științe economice, directorul Centrului Industrial Creativ ‚Artcor’ School.

Colaborări științifice internaționale în anul 2022

1) Rezultatele proiectului au fost aprobate în cadrul a **9 conferințe internaționale**, organizate de Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Universitatea „Constantin Brâncoveanu” din Pitești, Universitatea ”Artifex” din București, Institutul de Cercetări Economice și Sociale ”Gheorghe Zane”, Academia Română, Filiala Iași, Universitatea din Alba Iulia, România, Universitatea de business din Baku, Azerbaidjan, Universitatea de Agrobusiness și Dezvoltare Rurală din Plovdiv, Bulgaria.

2) Participarea echipei proiectului la **organizarea Conferinței Internaționale Științifico-Practice (peste hotare)** „Quality Assurance as the Main Factor of Competitive Economic Development”, 5 mai 2022, Azerbaidjan, Baku Business University (GUTIUM Tatiana – Membru al Comitetului de organizare).

3) **În comun cu Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România: organizarea Masei rotunde internaționale** cu genericul „Dezvoltarea ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova și România: tendințe și provocări” (25.11.2022). În cadrul mesei rotunde au fost aprobate rezultatele științifice, obținute în cadrul proiectului de către ambele echipe (USM și INCE).

4) Discuții referitor la organizarea procesului aplicării și realizării chestionarului pentru evaluarea rezultatelor în dezvoltarea abilităților și competențelor obținute în cadrul educației antreprenoriale; consultații referitoare la metodologia și procesele de obținere a rezultatelor din cadrul chestionării cadrelor didactice – cu cercetători străini:

- **Maria Jose Ayala Marin**, prof., coordonator Licență în Administrarea Afacerilor, Mentor BBA Erasmus, Facultatea de Științe Juridice și Afaceri, Universitatea Catolică San Antonio din Murcia (UCAM);
- Pascal Dunstheimer, student Universidad Católica San Antonio de Murcia..

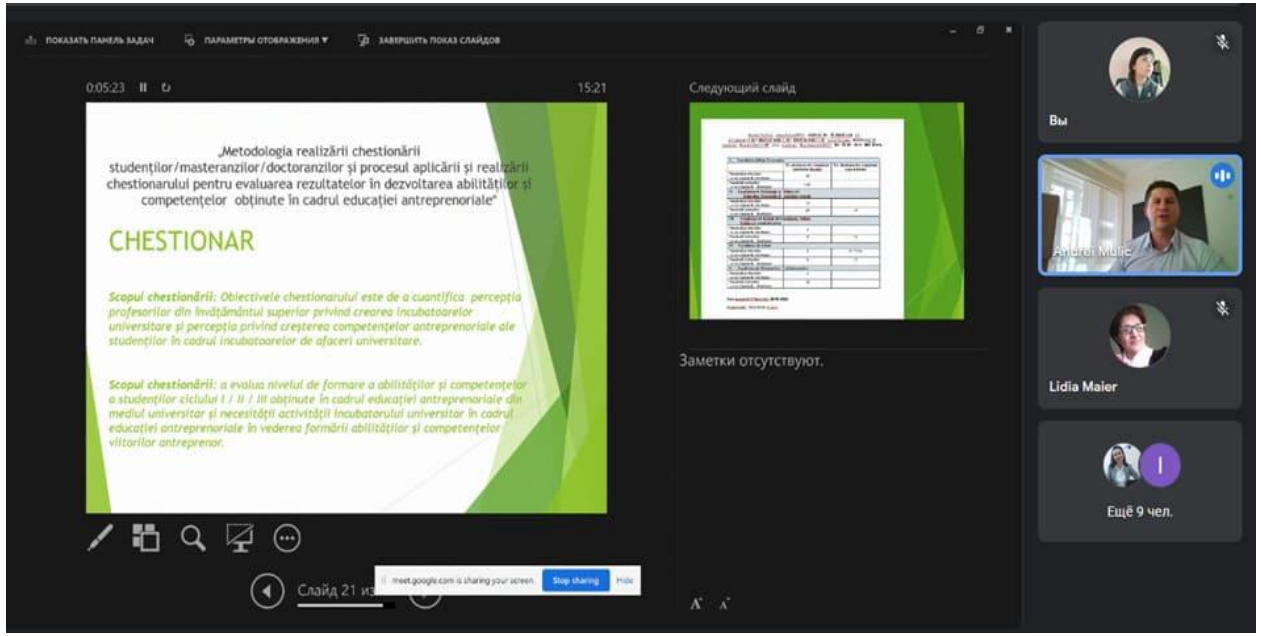
5) **Carmen Năstase,** dr., prof.univ., Decan FEAA, USV, **Irina-Ștefana Cibotaru,** dr. conf.univ., FEAA, Universitatea “Ștefan cel Mare” din Suceava - în cadrul vizitelor s-a discutat despre ecosistemul antreprenorial în Republica Moldova și România, care sunt tendințele și provocările în acest domeniu. Totodată s-a accentuat, care sunt procesele, necesitățile și rezultatele evaluării abilităților și competențelor studenților, obținute în cadrul educației antreprenoriale din mediul universitar (în baza chestionării studenților din mediul universitar-USM).

Organizarea manifestărilor științifice

1

A fost organizat și desfășurat **Seminarul Științific "Produse financiare moderne în dezvoltarea economiei", <u>Secțiunea II „Incubatoarele de afaceri: element de îmbunătățire a competentelor antreprenoriale ale tinerilor"</u>,**
USM-INCE (27.05.2022).

Masa rotundă internațională cu genericul

„Dezvoltarea ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova și România: tendințe și provocări”

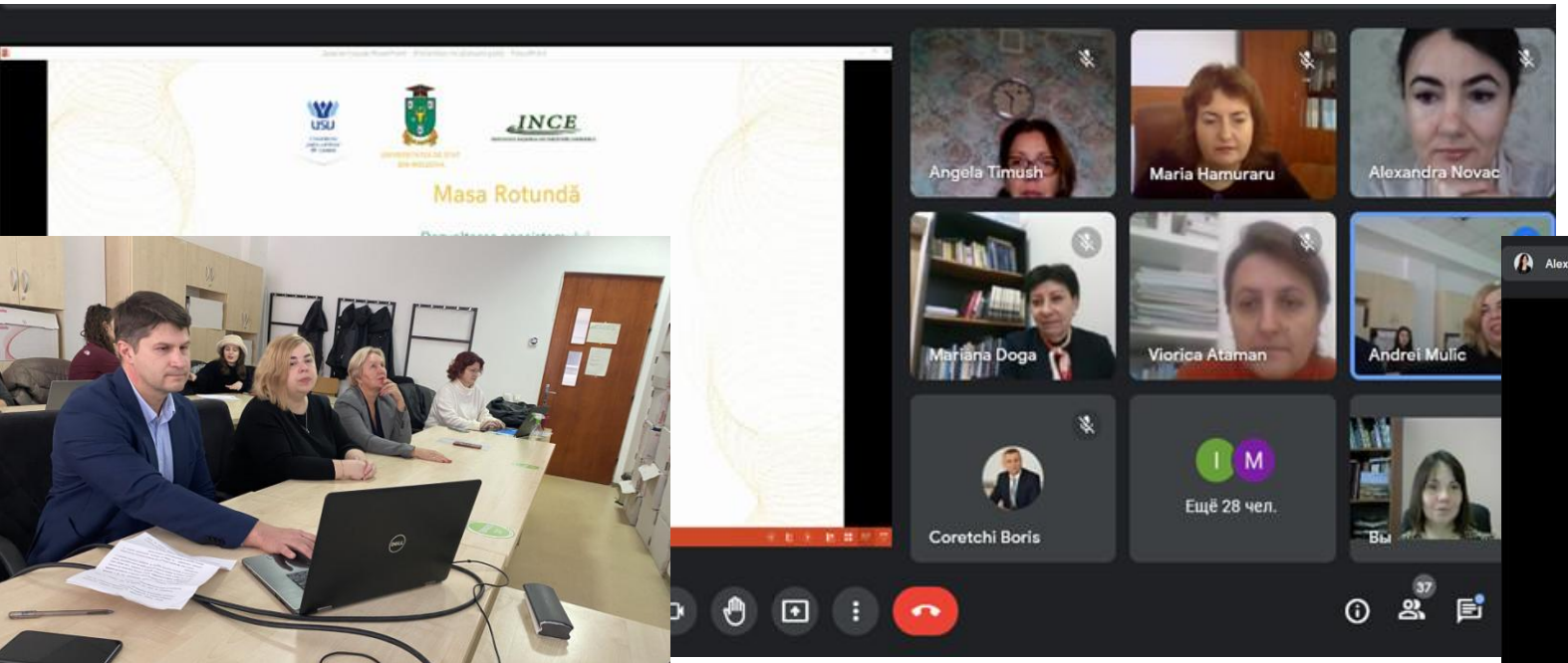
(25.11.2022), organizată de echipa proiectului (USM și INCE) în comun cu Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava, România.

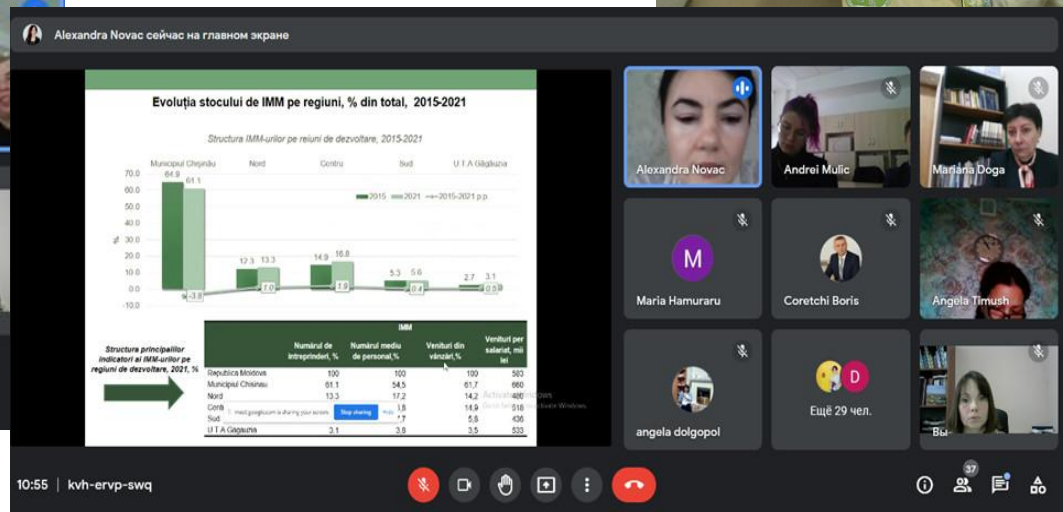
UNIVERSITATEA DE STAT
DIN MOLDOVA
www.usm.md

Universitatea
Ștefan cel Mare
Suceava

INCE
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

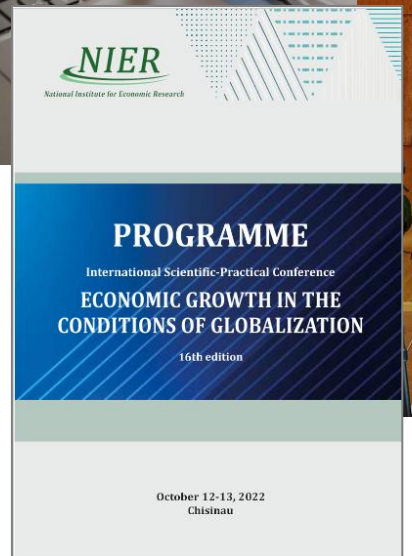

A fost organizată și desfășurată **<u>Secțiunea I „Antreprenoriatul, ameliorarea competitivității și strategii de relansare a economiilor naționale”</u>**
în cadrul Conferinței științifico-internaționale “Creșterea economică în condițiile globalizării”,
ediția a XVI-a, 12-13 octombrie 2022 (INCE).

Participări la manifestări științifice naționale/internaționale în 2022 (1)

Manifestări științifice internaționale (în străinătate)
Conferința științifico-practică „Quality Assurance as the Main Factor of Competitive Economic Development”; **Baku Business University, Azerbaijan, Baku**, 5 mai 2022;
International Symposium “Experience. Knowledge. Contemporary Challenges”, 10th Edition „Opportunities for changing the Economic-Social Realities of the World”, **Universitatea ARTIFEX, Bucharest, Romania**, 26-27 mai 2022;
International Balkan and Near Eastern Social Sciences Congress Series on Economics, Business and Management (international), **Plovdiv, Bulgaria**, 12-13 martie 2022;
International Conference on Tourism and Business ICTB, Lucerne (Elveția): **Lucerne University of Applied Sciences**, 24-27 August 2022;
Conferința internațională „Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”, a XVIII-a ediție, 28 octombrie 2022, **Iași, România**;
International Scientific Conference „Accounting and Finance – the Global Languages in Business”, Section IV The Role and Functions of Public and Private Finance; **Universitatea „Constantin Brâncoveanu”, Pitești, România,** 8 aprilie 2022;
Conferința internațională „Dezvoltarea economico-socială durabilă a Euroregiunilor și a zonelor transfrontaliere”, secțiunea I-A: dezvoltarea economico-socială a euroregiunii Sirep-Prut-Nistru și a zonelor transfrontaliere; **Institutul de Cercetări Economice și Sociale ”Gheorghe Zane”, Academia Română, Filiala Iași**, România, Iași, 28 octombrie 2022;
International Summer Conference „Interdisciplinarity and Cooperation in Cross-Border Research”; **Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați, Romania**, 3 iunie 2022;
International Symposium Experience. Knowledge. Contemporary Challenges „Humanity is reshaping itself. Let's think beyond the Present”; **Universitatea Artifex, România, București**, 14 decembrie 2022;
Work-shop internațional cu genericul „Securitatea energetică, alimentară și cibernetică în contextul crizei actuale și impactul asupra securității sociale”; **Universitatea Artifex, România, București**, 16 decembrie 2022;

Participări la manifestări științifice naționale/internaționale în 2022 (2)

Lista forurilor la care au fost prezentate rezultatele obținute în cadrul proiectului:

Manifestări științifice internaționale (în Republica Moldova)
26th International Scientific Conference "**Competitiveness and Innovation in the Knowledge Economy**", Session II „Fundamental and Applied Economy", Moldova, Chișinău, ASEM, 23.09.2022;
7th International conference „**Management Strategies And Policies In The Contemporary Economy**", Chișinău: ASEM, 9-10 iunie 2022;
Conferința ştiinţifico-practică internațională "**Știință. Educație. Cultură**". Comrat: USC, 11.02.2022;
Simpozionul științific internațional "**Economia națională și internațională pe timp de pandemie: dileme, provocări, soluții**". Chișinău: Universitatea Americană din Moldova, 15 aprilie 2022;
Conferința internațională stiințifico-practică „**Creșterea economică în condițiile globalizării**", Chișinău: INCE, ediția a XVI-a, 12-13 octombrie 2022;
Scientific-Practical Symposium with international participation „**Sustainable Public Procurement: challenges and opportunities**", USM-IDIS, Republica Moldova, 20-21.05.2022;
Conferința Științifică Internațională „**Paradigme în dezvoltarea economiei naționale și mondiale**", USM, Moldova, 28-29.10.2022;
Masă Rotundă "**Dezvoltarea ecosistemului antreprenorial în Republica Moldova și România: tendințe și provocări**", USM-USV, 25 noiembrie 2022.

Manifestări științifice naționale
Seminarul Științific "Produse financiare moderne în dezvoltarea economiei", Secțiunea II Incubatoarele de afaceri: element de îmbunătățire a competentelor antreprenoriale ale tinerilor, USM-INCE, 27.05.2022

Promovarea proiectului şi a rezultatelor obținute în anul 2022

❖**Diseminarea rezultatelor obținute prin publicarea lucrărilor științifice în reviste științifice din străinătate și din țară;**

❖**Prezentarea comunicatelor la manifestări științifice internaționale;**

❖**Prezentarea rezultatelor în cadrul evenimentelor științifice, organizate de echipa proiectului;**

❖**Promovarea rezultatelor cercetărilor obținute în proiect în mass-media:**

FALĂ Victoria/ Radio Moldova, Emisiunea Spațiu Public. / Nivelul competitivității naționale, factorii de creștere economică, constrângerile care împiedică dezvoltarea. 20.01.2022, https://trm.md/ro/spatiul-public/spatiu-public-din-20-ianuarie-2020

FALĂ Victoria/ Radio Moldova, Emisiunea Spațiu Public. / Repercusiunile crizei din regiune asupra importurilor și exporturilor din Republica Moldova. Necesitatea diversificării piețelor. Ponderea comerțului cu UE. 11 mai 2022, https://www.facebook.com/photo/?fbid=3278243709073386&set=a.2068929096671526

FALĂ Victoria, GUTIUM Tatiana / Radio Moldova, Emisiunea Spațiu Public. / „Economia națională, analize și prognoze 2022" (activitatea ÎMM, impactul crizei energetice și a inflației asupra volumului investițiilor în ÎMM) / 31.10.2022, https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=1723231414717658

❖**Articole de popularizare a științei:**

FALĂ Victoria: Factorii de decizie trebuie să elaboreze politici de creștere a competitivității exporturilor. Agroexpert.md. 17.01.2022. https://agroexpert.md/rus/v-moldove/victoria-fala-factorii-de-decizie-trebuie-sa-elaboreze-politici-de-crestere-a-competitivitatii-exporturilor

Publicaţia trimestrială *Tendinţe în economia Moldovei*, nr. 43 (trim. III) 2021, Chisinau: INCE. ISSN 1857-3126. https://ince.md/uploads/files/1643884030_met_43_machetat.pdf (editat în a.2022) - Novac A., Ianioglo A.

Publicaţia trimestrială *Tendinţe în economia Moldovei*, nr. 44 /2022 Chisinau: INCE. ISSN 1857-3126. https://ince.md/uploads/files/1651594357_met_44.pdf - Novac A., Ianioglo A.

Publicaţia trimestrială *Tendinţe în economia Moldovei*, nr. 45/2022, Chisinau: INCE. ISSN 1857-3126. https://ince.md/uploads/files/1658747922_met_45_trim_1_2022.pdf, https://doi.org/10.36004/nier.met.2022.45 - Novac A., Ianioglo A.

Publicaţia trimestrială *Tendinţe în economia Moldovei*, nr. 46/2022, Chisinau: INCE. ISSN 1857-3126 https://ince.md/uploads/files/1666687987_met_46-trim.-ii-2022.pdf- Novac A., Ianioglo A.

Materializarea rezultatelor obținute în proiect

1) În baza rezultatelor cercetării în cadrul proiectului au fost elaborate **propuneri și recomandări la o serie de documente ale autorităților publice** (9)

2) Participarea în calitate de experți la completarea **Pilonului B: "Capitalul uman antreprenorial" al chestionarului OCDE „OECD Small Business Act for Europe Assessment Questionnaire (SBA Assessment) 2022-23",** datele căruia vor fi utilizate la calcularea SME Policy Index 2024 (Indicele politicilor pentru IMM-uri 2024). Indicele respectiv caracterizează implementarea Actului întreprinderilor mici pentru Europa (Small Business Act for Europe - SBA) în țările OCDE, inclusiv Republica Moldova. (Perioada completării chestionarului - octombrie-decembrie 2022. Vinogradova N., Novac A.)

3) Elaborarea și prezentarea **Dosarului pentru drept de autor AGEPI asupra operei științifice** cu denumirea "Metodologia de determinare a Indicelui integral consolidat de evaluare și monitorizare a activității Incubatoarelor Universitare (Incubatoarelor de inovare amplasate în mediul universitar)", 28.03.2022. Certificat de înregistrare a obiectelor dreptului de autor și drepturilor conexe, Seria O nr.7267 din 10.05.2022 (Doga-Mîrzac M.)

4) **Recomandările cu privire la necesitatea adaptării cadrului legislativ** lucrativ specific orientat spre reglementarea activității incubatoarelor din mediul universitar au fost elaborate și expediate Agenției Naționale pentru Cercetare și Dezvoltare (prin scrisoarea oficială a USM nr 01/2132 din 20.09.2022).

5) **Recomandări pentru îmbunătățirea activității incubatoarelor universitare** au fost elaborate și transmise Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova (prin scrisoarea oficială repetat a INCE Nr.01/9-003 din 10.01.2022). 3) **Recomandările la elaborarea mecanismului de compensare a tarifelor crescânde la gazele naturale** pentru agenții economici cu consum sporit de gaze în procesul de producere în cadrul Grupului de lucru (ordinul №19 din 14.02.2021 Ministerului Economiei al Republicii Moldova) (15.02.2020, Gutium T.).

6) **Realizarea sarcinii Secretariatului Consiliului Economic**: Participarea la elaborarea tabelului analitic pentru identificarea principalelor impacturi și soluțiilor imediate în contextul crizei din regiune (sectorul energetic) (livrarea pe data de 10.03.2022, Gutium T.).

Dificultățile în realizarea proiectului

Activitatea scăzută a antreprenorilor în procesul de completare a chestionarului. Reprezentanții asociațiilor de afaceri explică acest lucru prin „oboseala” antreprenorilor de la numărul mare de sondaje, realizate de diverse organizații (inclusiv agenții de stat) în procesul de cercetare, care nu se soldează cu schimbări sesizabile a condițiilor de desfășurare a afacerilor. Cu toate acestea, echipa proiectului, grație colaborării cu asociațiile de afaceri, a reușit să organizeze completarea chestionarului de către 204 respondenți - antreprenori.

Recomandări/ Propuneri

1) De a permite includerea în Raportul final a tuturor lucrărilor științifice elaborate în cadrul proiectului și transmise spre publicare, inclusiv a lucrărilor științifice, care nu au fost publicate în anul curent (în ediție), pentru a reflecta în raport toate rezultatele, obținute și diseminate în perioada de raportare.

2) A include în modelul Raportului posibilitatea reflectarii și a altor tipuri de activitați ale echipei proiectului, spre exemplu elaborarea recenziilor la lucrări științifice, reflectarea deplasărilor executate, etc.

Mulțumesc pentru atenție!

INCE
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE

Natalia VINOGRADOVA, dr., conf. cercet.,
conducător de proiect
natalia.vinogradova01@gmail.com

UNIVERSITATEA DE
STAT
DIN MOLDOVA
www.usm.md